

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ СЕМЕНА КУЗНЕЦЯ

Робоча програма
навчальної дисципліни
"ПСИХОЛОГІЯ"
для студентів усіх напрямів підготовки
всіх форм навчання

Харків. ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2015

Затверджено на засіданні кафедри соціології та психології управління.
Протокол № 3 від 07.10.2014 р.

Самостійне електронне текстове мережне видання

Укладачі: Михайленко Д. Г.
Полубєдова А. О.

Р 58 Робоча програма навчальної дисципліни "Психологія" для студентів усіх напрямів підготовки всіх форм навчання : [Електронне видання] / уклад. Д. Г. Михайленко, А. О. Полубєдова. – Х. : ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2015. – 58 с. (Укр. мов.)

Подано тематичний план навчальної дисципліни та її зміст за модулями й темами, вміщено плани лекцій, практичних та семінарських занять, матеріали щодо закріплення знань (самостійну роботу, контрольні запитання), методичні рекомендації щодо оцінювання знань студентів, професійні компетентності, якими повинен володіти студент після вивчення дисципліни.

Рекомендовано для студентів усіх напрямів підготовки всіх форм навчання.

Вступ

Особливості сучасного етапу розвитку суспільства обумовлюють необхідність поліпшення психологічної підготовки сучасних спеціалістів. Психологія являє собою науковий напрям, що розглядає і вивчає об'єктивні, реально існуючі психічні явища і факти; виявляє особливості, закономірності побудови та розвитку психіки, функціонування її механізмів. Психологія дозволяє студентам знайти відповіді на деякі важливі питання, допомагає зрозуміти закони мислення, формування інтелекту, пізнати суть і сенс життя та його цінність. Вона сприяє більш ефективній взаємодії з навколишнім світом, вказує на особливості кожної людини та підказує засоби, що допомагають подоланню негативних її рис. Вивчення основ психології сприятиме підвищенню ефективності власної професійної діяльності, допоможе найповніше використовувати особистісний потенціал людини, налагоджувати стосунки між членами колективу.

Для вирішення практичних завдань, що постають у різних сферах суспільного життя, необхідно залучати потенціал психології. Динамічний розвиток ринку психологічних послуг, а саме створення психологічних служб, мають нагальну потребу в надійних знаннях про особистість та її розвиток. Тому закономірним є інтерес до теоретичних та практичних розробок психологічної науки.

Навчальна дисципліна "Психологія" є нормативною навчальною дисципліною та вивчається згідно з навчальним планом підготовки бакалаврів усіх напрямів підготовки всіх форм навчання.

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників		Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
форми навчання			форми навчання	
денна	заочна		денна	заочна
Кількість кредитів – 2	Кількість кредитів – 3	Галузь знань 0306 "Менеджмент і адміністрування", 1401 "Сфера обслуговування"	Нормативна	
Змістових модулів – 4				
Загальна кількість годин – 72		Напрямок підготовки 6.030601 "Менеджмент", 6.140103 "Туризм"	Рік підготовки	
			1-й	
Загальна кількість годин – 108			Семестр	
			1-й	
Тижневих годин: аудиторних – 2 самостійної роботи студента – 2		Освітньо-кваліфікаційний рівень: бакалавр	Лекції	
			18 год	8 год
			Практичні, семінарські	
			16 год	8 год
			Самостійна робота	
			34 год	88 год
			Вид контролю	
Іспит				
4 год	4 год			

Примітка. Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної і індивідуальної роботи становить:

для денної форми навчання – 47 %;

для заочної форми навчання – 15 %.

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета навчальної дисципліни. Метою викладання навчальної дисципліни "Психологія" є формування системи теоретичних знань про базові категорії та принципи, фундаментальні теорії психології, загальні закономірності психічної діяльності особистості та оволодіння основами загальної психологічної грамотності майбутнього спеціаліста.

Для досягнення мети поставлені такі основні **завдання**:

сформувати систему теоретико-методологічних знань із проблем психологічної науки і практики, пізнання структурних елементів психіки – психічних пізнавальних процесів, властивостей, станів і утворень на рівні відтворення і тлумачення для практичного застосування та втілення в процесі фахової діяльності майбутнього спеціаліста; сформувати у студентів установку на самореалізацію та саморозвиток.

Об'єкт навчальної дисципліни: психіка людини.

Предметом навчальної дисципліни є закони, закономірності, механізми функціонування та розвитку психіки як особливої форми життєдіяльності.

Під час проведення аудиторних занять (лекційних, практичних, семінарських) студенти отримують необхідні знання. На семінарських заняттях розглядаються більш складні питання. Беззаперечно, велике значення в процесі вивчення та закріплення навчальної дисципліни "Психологія" є самостійна робота студентів.

Вивчення дисципліни "Психологія" ґрунтується на знаннях шкільної програми з "Біології" та викладається поряд із дисциплінами "Філософія" та "Соціологія".

Вивчення навчальної дисципліни "Психологія" дає студентам загальні знання та деякі навички, які далі будуть розширені у процесі вивчення навчальних дисциплін галузей знань 0306 "Менеджмент і адміністрування" та 1401 "Сфера обслуговування".

Необхідним елементом успішного засвоєння дисципліни є самостійна робота студентів під керівництвом викладачів, а також самостійна робота з літературою з психології та виконання індивідуальних практичних завдань. З метою активізації та інтенсифікації роботи студентів під час вивчення навчальної дисципліни використовуються практичні ситуації, здійснюється тестування.

У результаті вивчення дисципліни студент повинен **знати**:
 психологічну характеристику психічних пізнавальних процесів, властивостей, станів та утворень;
 основні закономірності функціонування психічних пізнавальних процесів;
 закономірності формування і розвитку особистості;
 фактори формування особистості;
 концепції особистості;
 психологічні концепції теорії діяльності та її основні компоненти;
уміти:
 застосовувати категоріальний апарат психології в системі професійного навчання і практичної діяльності;
 враховувати основні психічні, соціально-психологічні та психофізіологічні прояви особистості;
 сприймати науково обґрунтовану психологічну інтерпретацію структурних елементів психіки особистості;
 усвідомлювати власну психічну сферу;
 аналізувати різноманітні види діяльності;
 пізнавати рівень розвитку психічних пізнавальних процесів у особистості.

У процесі викладання навчальної дисципліни "Психологія" основна увага приділяється оволодінню студентами професійними компетентностями, що наведені в табл. 2.1.

Таблиця 2.1

Професійні компетентності, які отримують студенти після вивчення навчальної дисципліни

Код компетентності	Назва компетентності	Складові компетентності
1	2	3
ПС. 1	Проводити аналіз психічних станів, властивостей та процесів особистості	Визначати загальні характеристики когнітивної сфери особистості
		Формувати кола проблем пов'язаних з визначенням індивідуальних відмінностей мислення та уяви особистості
		Визначати основні завдання психології особистості та психологічну структуру особистості
		Визначати структуру свідомості та методологічні засади психоаналітичних та неопсихоаналітичних теорій

1	2	3
ПС. 2	Використовувати знання психології емоцій у процесі взаємодії	Визначати загальні характеристики афективної сфери особистості, емоційний стан і фактори його регуляції
		Грамотно визначати характеристики емоцій інтересу, радості, здивування, печалі, гніву; форми довільного управління поведінкою
ПС. 3	Застосовувати спеціальні прийоми та засоби розвитку афективної сфери для підвищення ефективності діяльності особистості	Здатність до розуміння функціонального призначення афективної сфери особистості та складу вольових якостей
		Визначати проблеми структурного аналізу діяльності
		Здійснювати психологічний аналіз інформаційної підсистеми діяльності та поведінки особистості

Структуру складових професійних компетентностей та їх формування відповідно до національної рамки кваліфікацій України наведено в додатку А.

3. Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1

Когнітивна сфера особистості

Тема 1. Загальна характеристика сенсорно-перцептивних процесів. Увага. Пам'ять

1.1. Основні характеристики когнітивної сфери особистості. Визначення та властивості понять "відчуття" та "сприймання". Функції відчуттів та сприймань.

1.2. Відчуття та сприймання як різні за повнотою та глибиною рівні пізнавальної діяльності індивіда. Активно орієнтувальна та регуляторна функції відчуттів та сприймань у поведінці та діяльності. Основні характеристики сенсорного образу.

1.3. Модальність (якість) відчуття. Інтенсивність відчуття як його кількісна характеристика. Чутливість аналізатора та її вимірювання. Часові характеристики відчуттів. Поняття тривалості та послідовності відчуттів. Просторові характеристики відчуттів.

1.4. Цілісність та структурність сприймання, різні тлумачення їхніх механізмів (гештальтпсихологія, Д. Гібсон, теорія перцептивних дій). Предметність та свідомість сприймання як його змістовної характеристики. Константність сприймання. Значення константності сприймання для життєдіяльності. Механізм константності сприймання. Поняття діапазону повної константності. Види перцептивних констант.

1.5. Поняття апперцепції. Вплив специфічних характеристик перцептивного образу (цілісності, предметності, узагальненості та ін.) на відображення просторово-часових, якісних та кількісних характеристик об'єктів.

1.6. Основні підходи до визначення уваги. Психологічні теорії уваги. Функції уваги. Особливості розвитку та шляхи формування властивостей уваги.

1.7. Увага в пізнавальній діяльності особистості.

1.8. Психологічна активність і форми її прояву. Усвідомлюване і неусвідомлюване в пізнавальній діяльності. Установка і діяльність. Психічна саморегуляція, довільне і мимовільне в саморегуляції.

1.9. Неспання та увага. Активація та увага. Основні підходи до визначення уваги. Психологічні теорії уваги. Функції уваги.

1.10. Якості уваги. Проблема їх класифікації. Види уваги залежно від її спрямованості та зосередження. Властивості уваги. Експериментальне вивчення уваги. Внутрі- та міжфункціональні зв'язки уваги.

1.11. Фізіологічні умови уваги. Уявлення про увагу в класичній та сучасній фізіології: підвищення вибіркової мозкової активності як основа зосередженості уваги. Рівні неспання та увага; об'єктивні фізіологічні показники активації функціональних систем, нервові механізми активації; роль кори головного мозку в організації уваги.

1.12. Розвиток і формування уваги. Деякі вікові особливості розвитку уваги. Шляхи формування властивостей уваги.

1.13. Загальна характеристика пам'яті. Психологічні теорії пам'яті і проблеми пам'яті в асоціанізмі, гештальтпсихології, біхевіоризмі; соціально-психологічний підхід до проблем пам'яті; інформаційний підхід до проблем пам'яті; діяльнісний та системний підходи до вивчення пам'яті.

1.14. Процеси пам'яті: запам'ятовування та фактори, що його зумовлюють, взаємовідношення довільного і мимовільного в запам'ятовуванні. Відтворення. Зберігання-забування. Теорії забування. Явище ремінісценції.

1.15. Види пам'яті: проблема класифікації пам'яті, основні підходи до виділення видів пам'яті. Образна пам'ять та її особливості. Словесно-логічна пам'ять, її зв'язок з мисленням. Довільна і мимовільна пам'ять. Види пам'яті за ознакою тривалості; запам'ятовування і зберігання матеріалу.

1.16. Проблема короткочасної пам'яті: дослідження короткочасної пам'яті в зарубіжній та вітчизняній психології. Оперативна пам'ять. Взаємозв'язок короткочасної та довгочасної пам'яті. Психологічна характеристика властивостей пам'яті. Фізіологічні основи пам'яті: лабільна і стабільна фази пам'яті, модифікація мозкових станів, проблема локалізації функцій пам'яті. Клінічні порушення пам'яті. Деякі вікові та індивідуальні особливості пам'яті: загальна характеристика змін розвитку пам'яті, вікові особливості динаміки розвитку пам'яті, індивідуальні особливості пам'яті людей.

Тема 2. Мислення. Уява і уявлення в творчій діяльності

2.1. Загальна характеристика мислення. Основні положення теорій мислення М. Сеченова, Л. С. Виготського, С. Л. Рубінштейна, П. Я. Гальперіна, Г. С. Костюка. Теорія мислення як теорія поетапного формування розумових дій (закономірності процесу інтеріоризації зовнішніх предметних дій, типи орієнтації тощо).

2.2. Основні положення суб'єктивного підходу до досліджень мислення (Л. М. Веккер, О. Ю. Артем'єва та ін.). Характеристика мислення як процесу розв'язання задач. Фазний характер процесу мислення. Поняття "проблемної ситуації" та "задачі". Класифікація факторів, які впливають на процес розв'язання задач. Операціональний склад процесу мислення (аналіз – синтез, порівняння, узагальнення – конкретизація, абстрагування – індивідуалізація).

2.3. Словесно-образний підхід у процесі мислення. Фактори вибірконості процесу мислення. Репродуктивні та продуктивні компоненти мислення. Види мислення. Принцип єдності психіки та діяльності як методологічна основа дослідження видів мислення. Типи мислення в соціогенезі. Стадії розвитку в онтогенезі (наочно-дійове, наочно-образне та словесно-логічне мислення). Особливості емпіричного, теоретичного, професійного мислення. Психологічна характеристика властивостей мислення.

2.4. Природа індивідуальних відмінностей у мисленні. Індивідуально-психологічні особливості мислення, зумовлені нейродинамічними факторами. Індивідуальні особливості мислення (стратегії діяльності

мислення, її спрямованість). Поняття "когнітивного стилю". Особистісні типи мислення. Креативність як психологічна основа індивідуальних відмінностей у мисленні.

2.5. Поняття "мова" та "мовлення". Функції мовлення. Психологічні механізми творення мовлення. Мовлення та мислення. Поняття "внутрішнього мовлення". Психолінгвістика як галузь вивчення психології мовної діяльності людини. Функціональні структури другої сигнальної системи. Мовна діяльність і проблеми навчання. Мова і свідомість.

2.6. Поняття про уявлення та уяву. Класифікація уяви та уявлення. Види і прийоми уяви. Фізіологічні основи уяви. Уява та органічні процеси. Уява та фантазія. Розвиток уяви. Поняття творчості. Творчість як розв'язання творчих завдань. Творче натхнення. Психологічні проблеми навчання творчості. Творчий тренінг. Уява, фантазія, творчість в професійній діяльності психолога.

2.7. Поняття фантазії та творчості.

2.8. Психофізіологічні основи, види і прийоми уяви. Загадки та проблеми свідомості. Психіка як властивість мозку пізнавати навколишній світ. Поняття свідомого і підсвідомого. Самосвідомість особистості. Психологічні механізми розуміння та усвідомлення. Самоконтроль у сфері психічних явищ.

Змістовий модуль 2

Психологія особистості

Тема 3. Предмет та завдання психології особистості.

Психологічна природа особистості. Розвиток психіки та становлення особистості. Психологічна структура особистості

3.1. Предмет та основні завдання сучасної психології особистості. Поняттєво-категоріальний апарат психології особистості. Визначення та співвідношення ключових понять: "людина", "суб'єкт", "індивід", "індивідуальність", "особа", "особистість". Наукові підходи до психології особистості. Концепції особистості в різних психологічних школах.

3.2. Зв'язки та взаємозв'язки психології особистості з іншими науковими дисциплінами та галузями психології.

3.3. Основні принципи та методи дослідження особистості.

3.4. Чинники та рушійні сили розвитку особистості. Біологічні та соціальні фактори формування та розвитку особистості. Внутрішні суперечності

як рушійні сили особистісного зростання. Погляди на гомеостаз та гетеростаз як чинники розвитку особистості в різних психологічних школах (психоаналіз, екзистенціалізм, гуманістична психологія).

3.5. Соціалізація: поняття, сутність і зміст. Основні принципи, етапи та механізми соціалізації особистості.

3.6. Активна діяльність і виховання як фактори формування особистості.

3.7. Психологічний зміст понять "розвиток", "розвиток психіки" і "розвиток особистості". Онтогенез і філогенез психіки.

3.8. Основні моделі вікового розвитку людини. Вікова періодизація розвитку людини. Показники виникнення особистості за О. Леонт'євим, Б. Анан'євим, Г. Костюком тощо.

3.9. Онтогенез в концепціях вітчизняних психологів. Концепція психосексуального розвитку З. Фрейда, психосоціального розвитку Е. Еріксона, інтелектуального розвитку Ж. Піаже, Л. Виготського тощо.

3.10. Головні компоненти психологічної структури особистості у вітчизняних (Б. Г. Анан'єв, К. К. Платонов, С. Л. Рубінштейн) та зарубіжних (З. Фрейд, К. Юнг, Г. Меррей та ін.) психологічних концепціях.

3.11. Структурно-функціональні та індивідуально-психологічні характеристики особистості. Типове та індивідуальне в структурі особистості. Роль і місце задатків і здібностей у психологічній структурі особистості. Темперамент як біологічний фундамент особистості. Характер як каркас особистості. Природа характеру.

3.12. Спрямованість особистості: поняття, сутність, зміст, види. Джерела спрямованості. Потреби, нужда. Інтереси, особистісні прагнення, настанови. С. Рубінштейн, Е. Фромм, З. Фрейд, А. Маслоу, К. Роджерс щодо спрямованості особистості.

Тема 4. Свідомість, самосвідомість та рефлексивні характеристики особистості. Гармонія та відхилення у розвитку особистості. Методологічні засади сучасних теорій особистості

4.1. Поняття свідомості та самосвідомості, історія наукових поглядів на природу людського самовідображення. Структура свідомості. Становлення самосвідомості в процесі онтогенезу. Вікові особливості формування самосвідомості.

4.2. Стаття: поняття, сутність, види та психологічна характеристика. Стаття біологічна і психологічна. Чоловіча та жіноча особистість.

4.3. Я-концепція та її складові. Образ Я як регулятивний механізм психічного життя. Формування та функції самооцінки в розвитку особистості. Види самооцінки.

4.4. Рефлексія в особистісному зростанні.

4.5. Життєвий шлях і життєвий світ особистості. Смилова сфера особистості у різних психологічних концепціях (С. Рубінштейн, О. Леонт'єв, Д. Леонт'єв, Е. Фромм, П. Тілліх, Д. Бюдженталь, К. Роджерс та ін.).

4.6. Гармонійна особистість: ілюзії і дійсність. Поняття особистісної норми.

4.7. Особистість і агресія. Відхилення у розвитку особистості: поняття, зміст та причини.

4.8. Дитячі травми та їх віддалені наслідки.

4.9. Допомога психолога та самопомога під час особистісних розладів.

4.10. Методологічні засади психоаналітичних та неопсихоаналітичних теорій (З. Фрейд, Е. Фромм, К. Хорні, Е. Берн та ін.).

4.11. Аналітична психологія К. Г. Юнга та її значення для сучасної психології.

4.12. Відмінності індивідуальної психології А. Адлера від класичного фрейдизму.

4.13. Внесок теорії К. Левіна у сучасне розуміння суспільного та індивідуального розвитку особистості.

4.14. Феноменологічна психологія К. Роджерса. Характеристика екзистенціально-гуманістичних підходів до психології особистості А. Маслоу, Р. Мея, В. Франкла, Д. Бюдженталю.

Змістовий модуль 3

Емоційно-вольова сфера особистості

Тема 5. Загальна характеристика афективної сфери особистості.

Принципи та методи психології емоцій. Емоційні стани і фактори їх регуляції

5.1. Походження та функції емоцій. Емоції та розвиток особистості. Мотивація та емоції. Емоції і свідомість. Емоції та почуття.

5.2. Теорії емоцій: психоаналітична концепція афекту та мотивації, когнітивні теорії, периферична теорія емоцій, інформаційна теорія емоцій, теорія диференціальних емоцій.

5.3. Співвідношення емоцій і поведінки.

5.4. Емоції та тіло людини. Психосоматика.

5.5. Принципи диференційованості емоцій. Взаємодії компонентів емоцій. Утворення емоційних комплексів, емоційної комунікації. Взаємодії систем адаптивності, емоційного зараження, саморегуляції. Вивчення експресивного компоненту емоцій, емоційного переживання.

5.6. Психологічна характеристика, природа та властивості емоцій і почуттів. Онтогенез емоційної сфери людини. Види почуттів, їх характеристика. Динаміка та обумовленість емоційних явищ. Прояви емоцій та почуттів у поведінці людини.

5.7. Поняття емоційного стану в психології. Види емоційних станів (афект, стрес, настрій тощо) та їх характеристики. Методи вивчення емоційних станів та емоційності особистості.

5.8. Умови виникнення фрустрації. Реакції на фрустрацію. Депривація.

5.9. Стрес та його характеристика. Види та наслідки стресів. Профілактика стресу.

Тема 6. Загальні характеристики емоцій інтересу, радості, здивування, печалі, гніву. Теорії волі

6.1. Загальна характеристика емоцій: печалі, гніву, інтересу, радості і здивування. Їх суб'єктивне переживання, фізіологічні прояви, мімічне вираження та патерни поведінки. Джерела та активатори печалі, гніву і презирства, інтересу, радості і здивування.

6.2. Взаємозв'язок емоцій інтересу і радості з розвитком когнітивних процесів та інших емоцій.

6.3. Роль та функції емоцій печалі і гніву у житті людини. Різні підходи до вивчення агресії. Види та форми агресії. Причини агресивної поведінки. Профілактика агресії.

6.4. Схильність до певних емоцій. Патологічні емоційні стани. Причини емоційних розладів. Моделі емоційних розладів.

6.5. Воля як явище у філософських та психологічних підходах. Основні поняття та розвиток вчення про волю. Природа та функції волі.

6.6. Довільні і вольові дії, їх структура. Етапи вольової дії.

6.7. Зв'язок довільного управління з мовними сигналами. Форми довільного управління поведінкою: самодетермінація, самоініціація, самоконтроль, самообілізація.

6.8. Воля та пізнавальна сфера особистості.

6.9. Воля та емоційна сфера особистості.

6.10. Індивідуальні та статеві особливості емоційної сфери особистості
Методи вивчення вольових якостей особистості. Формування і розвиток вольових якостей особистості.

Тема 7. Функціональне призначення афективної сфери.

Вольові якості особистості

7.1. Оцінювання і спонування. Афективна сфера (потяги, емоції, почуття і воля) як особистісне пізнання через самоспостереження. Основні функції емоцій: інформаційна, оцінювання, регуляція, керування.

7.2. Регулятивне значення емоцій і волі в самотворенні особистості. Афективна сфера – від потягів через емоції й почуття до волі формують самотворення особистості, визначають її життєвий шлях опосередковано через діяльність особистості.

7.3. Склад та структура вольових якостей. Загальні властивості вольових якостей: широта, сила і стійкість. Класифікація вольових якостей. Розвиток вольових якостей особистості.

7.4. Патологія волі. Розлади довільного управління психічними процесами. Порушення доцільності дій. Моторні розлади мови. Розлади довільних рухливих дій.

Змістовий модуль 4

Діяльність і поведінка особистості

Тема 8. Проблеми та методологічні основи структурного аналізу діяльності. Психологічний аналіз потребнісно-мотиваційної підсистеми діяльності та поведінки особистості. Психологічний аналіз операціональної підсистеми діяльності та поведінки особистості

8.1. Порівняльний аналіз психологічних теорій діяльності. Теорії та структура діяльності за С. Л. Рубінштейном і О. М. Леонтьєвим. Характеристика основних видів діяльності та зумовленість ефективності діяльності особистісними та індивідуально-психічними якостями. Психологічний аналіз понять цілей, потреб, мотивів, мотивацій діяльності та поведінки особистості.

8.2. Активність особистості та її джерела. Класифікація потреб. Потреби і мотиви. Мотиви та цілі діяльності. Класифікація мотивів поведінки і діяльності особистості. Спрямованість особистості.

8.3. Аналіз потребнісно-мотиваційної підсистеми діяльності та поведінки. Мотивація та пізнавальні процеси. Мотиви та емоційно-вольові процеси і навички. Джерела активності особистості. Класифікація потреб та мотивів поведінки і діяльності особистості.

8.4. Операціональна підсистема діяльності та поведінки особистості: поняття та складові.

8.5. Сучасні погляди психологічної теорії діяльності. Основні положення вивчення складу діяльності за С. Л. Рубінштейном, О. М. Леонт'євим: "мотив – діяльність", "ціль – дія", "задача – операція", "операція – функціонально-фізіологічна система". Психологічні теорії діяльності. Психомоторика в складі діяльності. Формування сенсомоторних навичок. Зумовленість дій головними ознаками праці. Співвідношення понять "знання", "навички" та "вміння". Формування навичок і вмінь.

Тема 9. Психологічний аналіз інформаційної підсистеми діяльності та поведінки особистості. Психологічний аналіз регулятивної підсистеми особистості

9.1. Інформаційна основа діяльності. Поняття про два інформаційні плани: актуальний і потенційний. Основні властивості заміщуваних знаків за М. К. Тутушкіним. Інформаційний аналіз діяльності за Б. Ф. Ломовим і В. Д. Шадриковим: психофізичний, оцінювальний, психологічний.

9.2. Сутність понять "образ", "знак", "мова", "код", "модель", "символ" в інформаційній підсистемі. Основні властивості заміщувальних знаків.

9.3. Психологічні аспекти обробки інформації та прийняття рішень. Процес інформаційного обслуговування діяльності, поведінки.

9.4. Обробка інформації в процесі прийняття рішень. Особливості процесу обробки інформації. Основні характеристики обробки інформації – об'ємні і швидкісні її параметри.

9.5. Загальна характеристика регуляторних процесів. Основні поняття: саморегуляція, діяльність і поведінка.

9.6. Слово у складі саморегуляції діяльності та поведінки. Психологічні проблеми надійності особистості. Психологічне забезпечення надійності професійної діяльності.

9.7. Індивідуальний стиль діяльності та професійна придатність. Загальна характеристика профпридатності. Загальні та визначальні ознаки індивідуального стилю діяльності.

4. Структура навчальної дисципліни

Із самого початку вивчення навчальної дисципліни кожен студент має бути ознайомлений як з робочою програмою дисципліни і формами організації навчання, так і зі структурою, змістом та обсягом кожного з її навчальних модулів, а також з усіма видами контролю та методикою оцінювання сформованих професійних компетентностей.

Вивчення студентом навчальної дисципліни відбувається шляхом послідовного і ґрунтовного опрацювання навчальних модулів. Навчальний модуль – це відносно окремий самостійний блок дисципліни, який логічно об'єднує кілька навчальних елементів дисципліни за змістом та взаємозв'язками. Тематичний план дисципліни складається з чотирьох змістових модулів (табл. 4.1).

Таблиця 4.1

Структура залікового кредиту навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин				Кількість годин			
	денна форма				заочна форма			
	Разом	у тому числі			Разом	у тому числі		
		Лекційні	Практичні, семінарські	Самостійна робота		Лекційні	Практичні, семінарські	Самостійна робота
	Разом	Лекційні	Практичні, семінарські	Підготовка до занять	Разом	Лекційні	Практичні, семінарські	Підготовка до занять
1	2	3	4	5	6	7	8	9
Змістовий модуль 1. Когнітивна сфера особистості								
<i>Тема 1.</i> Загальна характеристика сенсорно-перцептивних процесів. Увага. Пам'ять	6	2	2	2	23	2	2	19
<i>Тема 2.</i> Мислення. Уява та уявлення в творчій діяльності	6	2	2	2				
Разом годин за змістовим модулем 1	12	4	4	4	23	2	2	19
Змістовий модуль 2. Психологія особистості								
<i>Тема 3.</i> Предмет та завдання психології особистості. Психологічна природа особистості. Розвиток психіки та становлення особистості. Психологічна структура особистості	6	2	2	2	23	2	2	19

Закінчення табл. 4.1

1	2	3	4	5	6	7	8	9
<i>Тема 4.</i> Свідомість, самосвідомість та рефлексивні характеристики особистості. Гармонія та відхилення у розвитку особистості. Методологічні засади сучасних теорій особистості	7	2	2	3				
Разом годин за змістовим модулем 2	13	4	4	5	23	2	2	19
Змістовий модуль 3. Емоційно-вольова сфера особистості								
<i>Тема 5.</i> Загальна характеристика афективної сфери особистості. Принципи та методи психології емоцій. Емоційні стани і фактори їх регуляції	7	2	2	3				
<i>Тема 6.</i> Загальні характеристики емоцій інтересу, радості, здивування, печалі, гніву. Теорії волі	7	2	2	3	24	2	2	20
<i>Тема 7.</i> Функціональне призначення афективної сфери. Вольові якості особистості	7	2	2	3				
Разом годин за змістовим модулем 3	21	6	6	9				
Змістовий модуль 4. Діяльність і поведінка особистості								
<i>Тема 8.</i> Проблеми та методологічні основи структурного аналізу діяльності. Психологічний аналіз потребнісно-мотиваційної підсистеми діяльності та поведінки особистості. Психологічний аналіз операціональної підсистеми діяльності та поведінки особистості	7	2	1	3	24	2	2	20
<i>Тема 9.</i> Психологічний аналіз інформаційної підсистеми діяльності та поведінки особистості. Психологічний аналіз регулятивної підсистеми особистості	7	2	1	3				
Разом годин за змістовим модулем 4	12	4	2	6	24	2	2	20
Іспит	14	4	–	10	14	4	-	10
Разом	72	22	16	34	108	12	8	88

5. Теми та плани семінарських занять

Семінарське заняття – це форма навчального заняття, яка спрямована на розвиток культури наукового мислення, під час якої викладач організовує дискусію навколо попередньо визначених тем, до яких учасники готують тези виступів на підставі індивідуально виконаних завдань. Викладач у процесі семінарського заняття оцінює доповіді і презентації, що підготували студенти, а також їх вміння аргументувати, відстоювати свою точку зору та приймати активну участь у дискусії. В таблиці 5.1 наведено план проведення семінарських занять.

Таблиця 5.1

Плани семінарських занять

Назва теми	Програмні питання	Кількість годин	Література
Змістовий модуль 2. Психологія особистості			
<i>Тема 3.</i> Предмет та завдання психології особистості. Психологічна природа особистості. Розвиток психіки та становлення особистості. Психологічна структура особистості	"Соціалізація особистості" 1. Теоретичні аспекти вивчення соціалізації особистості. 2. Принципи соціалізації особистості. 3. Етапи та механізми соціалізації особистості	2	Основна: [2 – 4; 11; 23; 24; 30; 37]. Додаткова: [54]
Змістовий модуль 3. Емоційно-вольова сфера особистості			
<i>Тема 5.</i> Загальні характеристики афективної сфери особистості. Принципи та методи психології емоцій. Емоційні стани і фактори їх регуляції	"Стрес на робочому місці" 1. Теоретичні та практичні аспекти вивчення емоцій. 2. Стрес та його характеристика. 3. Види та наслідки стресів. 4. Профілактика стресу	2	Основна: [9; 10; 18; 24; 26; 37]. Додаткова: [50; 51; 55]
Змістовий модуль 4. Діяльність і поведінка особистості			
<i>Тема 8.</i> Проблеми та методологічні основи структурного аналізу діяльності. Психологічний аналіз потребнісно-мотиваційної підсистеми діяльності та поведінки особистості. Психологічний аналіз операціональної підсистеми діяльності та поведінки особистості	"Розвиток мотиваційної сфери особистості" 1. Аналіз потребнісно-мотиваційної підсистеми діяльності та поведінки. 2. Мотивація та пізнавальні процеси. 3. Мотиви та емоційно-вольові процеси і навички. 4. Джерела активності особистості. 5. Класифікація потреб та мотивів поведінки і діяльності особистості	2	Основна: [12; 13; 24; 26; 29]. Додаткова: [59; 61]
Усього годин		6	

За кожне семінарське заняття у відповідний журнал викладач вносить підсумкові бали, які отримані студентом.

Семінарські заняття проводяться з використанням активних форм навчання. Характерною рисою таких занять є поєднання сучасних методик проведення семінарів-дискусій і тренінгів.

Етапи проведення семінарських занять:

1. Організаційна частина.
2. Мотивація та стимулювання навчальної діяльності.
3. Обговорення навчальних питань семінару.
4. Діагностика рівня засвоєння студентами начального матеріалу.
5. Підведення підсумків заняття.

6. Теми практичних занять

Практичне заняття – форма навчального заняття, на якому викладач організовує детальний розгляд окремих теоретичних положень навчальної дисципліни і формує вміння та навички їх практичного застосування через індивідуальне виконання відповідних завдань. Шляхом практичної діяльності формуються ключові, спеціальні компетентності. Перелік практичних занять подано у табл. 6.1

Таблиця 6.1

Перелік тем практичних занять

Назва змістового модуля	Теми практичних занять (за модулями)	Кількість годин	Література
1	2	3	4
Змістовий модуль 1. Когнітивна сфера особистості	<i>Завдання 1.</i> Діагностика когнітивної сфери особистості. Обговорення результатів	2	Основна: [1; 7; 9; 17; 34]. Додаткова: [47; 54; 55; 60]
	<i>Завдання 2.</i> Вивчення особливостей мислення. <i>Завдання 3.</i> Оцінка яскравості – чіткості уявлення (метод саморанжування)	2	Основна: [10; 11; 15; 16; 28; 37]. Додаткова: [54; 55; 59]

1	2	3	4
Змістовий модуль 2. Психологія особистості	<i>Завдання 4.</i> Діагностика спрямованості особистості. <i>Завдання 5.</i> Методика визначення темпераменту та акцентуацій характеру (тести Г. Айзенка, Я. Стереляу, А. Белова, К. Леонгарда). Обговорення результатів	2	Основна: [9; 11; 15; 16; 22 – 24; 31]. Додаткова: [54; 56; 59; 60; 63]
Змістовий модуль 3. Емоційно-вольова сфера особистості	<i>Завдання 6.</i> Дослідження синдрому "емоційного вигорання". <i>Завдання 7.</i> Обговорення питань, пов'язаних з профілактикою та запобіганням синдрому "емоційного вигорання". <i>Завдання 8.</i> Дослідження вольових якостей особистості. <i>Завдання 9.</i> Обговорення проблемних питань та розв'язання ситуативних завдань	2	Основна: [7; 9; 10; 18; 24; 26; 37]. Додаткова: [50; 51; 55]
Змістовий модуль 4. Діяльність і поведінка особистості	<i>Завдання 10.</i> Визначення особливостей діяльності та поведінки особистості. <i>Завдання 11.</i> Визначення найбільш раціональних моделей поведінки	2	Основна: [19; 20; 35; 41]. Додаткова: [49; 53; 60; 62]
Разом годин за змістовими модулями		10	

Проведення практичного заняття ґрунтується на попередньо підготовленому методичному матеріалі – методиках для психологічного тестування, тестах для виявлення ступеня оволодіння студентами необхідними теоретичним положеннями, наборі завдань різної складності для розв'язання їх студентами на занятті.

7. Самостійна робота

Самостійна робота студента (СРС) – це форма організації навчального процесу за якої заплановані завдання виконуються студентом самостійно під методичним керівництвом викладача.

Забезпечення регулярного та ефективного виконання самостійної роботи здійснюється комплексом відповідних заходів.

Метою СРС є засвоєння в повному обсязі навчальної програми та формування у студентів загальних та професійних компетентностей, які відіграють суттєву роль у становленні майбутнього фахівця вищого рівня кваліфікації.

Навчальний час, відведений для самостійної роботи студентів денної форми навчання, визначається навчальним планом і становить 47 % (34 годин) від загального обсягу навчального часу за дисципліною (72 години).

Самостійна робота студентів повинна допомагати їм більш повно оволодіти предметом курсу, розширити їх ерудицію, сформувати навички науково-дослідницької роботи. З цією метою у процесі організації самостійної роботи студентів необхідно органічно поєднувати ті види роботи, які вимагають уваги та пильності з тими, які стимулюють творчий пошук та мислення, що дозволить всебічно підготувати студента до самостійної праці. Результатом самостійної роботи має стати формування якісно нового рівня наукової підготовки студента, вміння вільно орієнтуватися в питаннях навчальної дисципліни.

СРС включає: опрацювання лекційного матеріалу; опрацювання та вивчення рекомендованої літератури, роботу в інформаційних мережах, засвоєння основних термінів та понять за темами дисципліни; підготовку до практичних, семінарських занять; підготовку до виступу на семінарських заняттях; поглиблене опрацювання окремих лекційних тем або питань; пошук (підбір) та огляд літературних джерел за заданою проблематикою дисципліни; аналітичний розгляд наукової публікації); складання конспектів тем, що виносяться на самостійне вивчення; контрольну перевірку студентами особистих знань за запитаннями для самодіагностики; підготовку до контрольних робіт та інших форм поточного контролю; підготовку до модульного контролю (колоквіуму) та до іспиту.

Необхідним елементом успішного засвоєння матеріалу навчальної дисципліни "Психологія" є самостійна робота студентів із вітчизняною та закордонною спеціальною літературою. Перелік завдань для самостійної роботи студентів наведено у табл. 7.1.

Завдання для самостійної роботи студентів та форми її контролю

Назва теми	Зміст самостійної роботи студентів	Кількість годин	Форми контролю СРС	Література
1	2	3	4	5
Змістовий модуль 1. Когнітивна сфера особистості				
<i>Тема 1.</i> Загальна характеристика сенсорноперцептивних процесів. Увага. Пам'ять	Вивчення лекційного матеріалу, підготовка до практичного заняття. Аналіз та підбір методик діагностики когнітивної сфери особистості	2	Захист завдання	Основна: [1; 7; 9; 17; 34]. Додаткова: [47; 54; 55; 60]
<i>Тема 2.</i> Мислення. Уява та уявлення в творчій діяльності	Вивчення лекційного матеріалу, підготовка до практичного заняття. Виконання тесту "Визначення типу мислення"	2	Презентація результатів та захист завдання	Основна: [5; 7 – 10; 14; 22 – 23; 32]. Додаткова: [47; 54; 55; 60]
Змістовий модуль 2. Психологія особистості				
<i>Тема 3.</i> Предмет та завдання психології особистості. Психологічна природа особистості. Розвиток психіки та становлення особистості. Психологічна структура особистості	Пошук, підбір та огляд літературних джерел за заданою тематикою; підготовка до семінарського заняття "Соціалізація особистості"	2	Захист завдання. Презентація	Основна: [2; 4; 9; 11; 20; 22; 27; 30; 39; 42]. Додаткова: [44 ;48; 52; 55]
<i>Тема 4.</i> Свідомість, самосвідомість та рефлексивні характеристики особистості. Гармонія та відхилення у розвитку особистості. Методологічні засади сучасних теорій особистості	Пошук, підбір та огляд літературних джерел за заданою тематикою; підготовка до практичного заняття	3	Захист завдання	Основна: [4; 6; 11; 20; 22; 27; 33; 38]. Додаткова: [44; 48; 52; 54; 55; 56]

1	2	3	4	5
Змістовий модуль 3. Емоційно-вольова сфера особистості				
<i>Тема 5.</i> Загальна характеристика афективної сфери особистості. Принципи та методи психології емоцій. Емоційні стани і фактори їх регуляції	Пошук, підбір та огляд літературних джерел за заданою тематикою; підготовка до семінарського заняття за темою "Стрес на робочому місці"	3	Захист завдання	Основна: [9; 10; 18; 24; 26; 37]. Додаткова: [50; 51; 55]
<i>Тема 6.</i> Загальні характеристики емоцій інтересу, радості, здивування, печалі, гніву. Теорії волі	Пошук, підбір та огляд літературних джерел за заданою тематикою; підготовка до практичного заняття	3	Захист завдання. Презентація	Основна: [4; 9; 10; 11; 18; 24; 26; 37]. Додаткова: [50; 51; 55]
<i>Тема 7.</i> Функціональне призначення афективної сфери. Вольові якості особистості	Пошук, підбір та огляд літературних джерел за заданою тематикою; підготовка до семінарського заняття за темою "Розвиток мотиваційної сфери особистості"	3	Захист завдання	Основна: [9; 10; 15; 18; 17; 22; 24; 26; 37]. Додаткова: [50; 51; 55]
Змістовий модуль 4. Діяльність і поведінка				
<i>Тема 8.</i> Проблеми та методологічні основи структурного аналізу діяльності. Психологічний аналіз потребнісно-мотиваційної підсистеми діяльності та поведінки особистості. Психологічний аналіз операціональної підсистеми діяльності та поведінки особистості	Пошук, підбір та огляд літературних джерел за заданою тематикою; підготовка до практичного заняття	3	Захист завдання. Презентація	Основна: [11; 18 – 20; 23; 28]. Додаткова: [49; 50; 59; 62]

1	2	3	4	5
Тема 9. Психологічний аналіз інформаційної підсистеми діяльності та поведінки особистості. Психологічний аналіз регулятивної підсистеми особистості	Пошук, підбір та огляд літературних джерел за заданою тематикою; підготовка до практичного заняття	3	Захист завдання	Основна: [9; 19; 23; 24; 27]. Додаткова: [50; 54; 57]
Підготовка до іспиту		10		
Разом		34		

7.1. Контрольні запитання для самодіагностики

Змістовий модуль 1. Когнітивна сфера особистості

Тема 1. Загальна характеристика сенсорно-перцептивних процесів. Увага. Пам'ять

1. Дайте визначення поняттям "відчуття" та "сприймання".
2. Назвіть функції відчуттів та сприймань.
3. Поясніть основні властивості відчуттів.
4. Поясніть основні властивості сприймання.
5. Дайте загальну характеристику функціям відчуттів та сприймання.
6. Поясніть модальність відчуття.
7. Поясніть механізми цілісності та структурності сприймання.
8. Яке значення має константність сприймання для життєдіяльності.
9. Назвіть основні види перцептивних констант.
10. Дайте визначення поняттю "апперцепція".
11. Обґрунтуйте основні підходи до визначення уваги.
12. Обґрунтуйте взаємозв'язок установки та діяльності.

13. Розкрийте функції уваги.
14. Назвіть види уваги залежно від її спрямованості та зосередження.
15. Обґрунтуйте внутрішні та міжфункціональні зв'язки уваги.
16. Обґрунтуйте уявлення про увагу в класичній та сучасній фізіології.
17. Назвіть об'єктивні фізіологічні показники активації функціональних систем.
18. Визначте шляхи формування властивостей уваги.
19. Обґрунтуйте роль уваги у процесі діяльності.
20. Виокремте загальні характеристики пам'яті.
21. Назвіть та поясніть психологічні теорії пам'яті.
22. Зробіть порівняльний аналіз підходів до вивчення пам'яті в гештальтпсихології та біхевіоризмі.
23. Обґрунтуйте соціально-психологічний підхід до проблем пам'яті.
24. Обґрунтуйте інформаційний підхід до проблем пам'яті.
25. Порівняйте діяльнісний та системний підходи до вивчення пам'яті.
26. Дайте визначення поняттю "ремінісценція".
27. Назвіть види пам'яті та перерахуйте їх складові.
28. Зробіть порівняльний аналіз досліджень короткочасної пам'яті.
29. Зробіть порівняльну характеристику короткочасної та довгочасної пам'яті.

Тема 2. Мислення. Уява і уявлення в творчій діяльності

1. Розкрийте загальну характеристику мислення.
2. Охарактеризуйте закономірності інтериоризації зовнішніх предметних дій.
3. Розкрийте фазний характер процесу мислення.
4. Визначте поняття "проблемна ситуація" та "задача".
5. Визначте фактори вибірковості процесу мислення.
6. Зробіть порівняльний аналіз стадій розвитку в онтогенезі (наочно-дійове, наочно-образне та словесно-логічне мислення).
7. Дайте визначення психологічній характеристиці властивостей мислення.
8. Охарактеризуйте креативність, як психологічну основу індивідуальних відмінностей у мисленні.
9. Визначте поняття "внутрішнє мовлення".

10. Дайте визначення поняттям "уявлення" та "уява".
11. Розкрийте класифікацію уявлення та уяви.
12. Визначте види та прийоми уяви.
13. Визначте психологічні проблеми навчання творчості.
14. Дайте визначення поняття "творчість" в психології.
15. Дайте пояснення творчості як розв'язування творчих завдань з психологічної точки зору.
16. Дайте визначення поняттям "фантазія" та "творчість".
17. Проаналізуйте психологічні основи уяви.
18. Поясніть види і прийоми уяви.
19. Розкрийте психологічні механізми розуміння та усвідомлення.
20. Дайте визначення поняттям "свідомість" і "підсвідомість" особистості.
21. Наведіть приклади самоконтролю в життєвих ситуаціях.

Змістовий модуль 2. Психологія особистості

Тема 3. Предмет та завдання психології особистості. Психологічна природа особистості. Розвиток психіки та становлення особистості. Психологічна структура особистості

1. Визначте предмет та основні завдання сучасної психології особистості.
2. Розкрийте зміст ключових понять: "людина", "суб'єкт", "індивід", "індивідуальність", "особа", "особистість".
3. Проаналізуйте наукові підходи до психології особистості.
4. Проаналізуйте концепції особистості з позицій різних психологічних шкіл.
5. Розкрийте основні принципи дослідження особистості.
6. Наведіть приклади методів дослідження особистості.
7. Визначте чинники та рушійні сили розвитку особистості.
8. Проаналізуйте біологічні та соціальні фактори формування та розвитку особистості.
9. Охарактеризуйте внутрішні суперечності як рушійні сили особистісного зростання.
10. Розкрийте зміст поняття "соціалізація".
11. Поясніть основні принципи, етапи та механізми соціалізації особистості.

12. Розкрийте психологічний зміст поняття "розвиток" і "розвиток психіки", "розвиток особистості".
13. Проаналізуйте онтогенез та філогенез психіки.
14. Охарактеризуйте основні моделі вікового розвитку людини.
15. Розкрийте поняття "онтогенез" в концепціях вітчизняних психологів.
16. Назвіть головні компоненти психологічної структури особистості у вітчизняних психологічних концепціях.
17. Назвіть головні компоненти психологічної структури особистості у зарубіжних психологічних концепціях.
18. Проаналізуйте структурно-функціональні та індивідуально-психологічні характеристики особистості.
19. Визначте роль і місце задатків і здібностей у психологічній структурі особистості.
20. Визначте поняття "темперамент" як біологічний фундамент особистості.
21. Визначте поняття "акцентуація характеру".

Тема 4. Свідомість, самосвідомість та рефлексивні характеристики особистості. Гармонія та відхилення у розвитку особистості. Методологічні засади сучасних теорій особистості

1. Визначте поняття "свідомість" та "самосвідомість".
2. Проаналізуйте історичні погляди на природу людського самовідображення.
3. Виконайте структурний аналіз "Я-концепції".
4. Охарактеризуйте становлення самосвідомості у процесі онтогенезу.
5. Розкрийте вікові особливості формування самосвідомості.
6. Проаналізуйте функції самооцінки у розвитку особистості.
7. Проаналізуйте життєвий шлях і життєвий світ особистості.
8. Визначте поняття "особистісна норма".
9. Розкрийте сутність поняття "особистість" та "агресія".
10. Проаналізуйте види психологічних дитячих травм та їх віддалені наслідки.
11. Розкрийте зміст аналітичної психології за К. Г. Юнгом.
12. Зробіть порівняльний аналіз індивідуальної психології А. Адлера та класичного фрейдизму.

13. Обґрунтуйте внесок теорії К. Левіна в сучасне розуміння суспільного та індивідуального розвитку особистості.
14. Розкрийте феноменологічну теорію К. Роджерса.
15. Охарактеризуйте екзистенціально-гуманістичні підходи до психології особистості.
16. Визначте внесок Д. Бюдженталя у розвиток екзистенціально-гуманістичної теорії.

Змістовий модуль 3. Емоційно-вольова сфера особистості

Тема 5. Загальна характеристика афективної сфери особистості. Принципи та методи психології емоцій. Емоційні стани і фактори їх регуляції

1. Розкрийте зміст поняття "емоції".
2. Розкрийте функції емоцій.
3. Проаналізуйте емоції та розвиток особистості.
4. Проаналізуйте взаємозв'язок мотивації та емоцій.
5. Проаналізуйте взаємозв'язок емоцій і поведінки.
6. Опишіть вплив емоційних станів на тіло людини.
7. Охарактеризуйте принципи диференційованості емоцій.
8. Проаналізуйте взаємодії компонентів емоцій.
9. Розкрийте психологічну характеристику, природу та властивості емоцій і почуттів.
10. Проаналізуйте види почуттів та їх характеристики.
11. Визначте динаміку та обумовленість емоційних явищ.
12. Проаналізуйте прояви емоцій та почуттів у поведінці людини.
13. Розкрийте зміст поняття "емоційний стан" у психології.
14. Проаналізуйте види емоційних станів та розкрийте їх характеристики.
15. Поясніть умови виникнення стану фрустрації.
16. Розкрийте зміст поняття "деривація".
17. Розкрийте зміст поняття "стрес".
18. Проаналізуйте наслідки стресів.

Тема 6. Загальні характеристики емоцій інтересу, радості, здивування, печалі, гніву. Теорії волі

1. Розкрийте зміст поняття "емоції інтересу", "радості", "здивування", "печалі", "гніву".

2. Проаналізуйте емоції інтересу і радості з розвитком когнітивних процесів.
3. Проаналізуйте роль та функції емоцій печалі та гніву у житті людини.
4. Розкрийте види агресії.
5. Розкрийте форми агресивної поведінки.
6. Проаналізуйте причини агресивної поведінки.
7. Розкрийте сутність моделі емоційних розладів.
8. Обґрунтуйте розвиток вчення про волю.
9. Охарактеризуйте довільні і вольові дії, їх структуру.
10. Проаналізуйте етапи вольової дії.
11. Проаналізуйте зв'язок довільного управління емоціями з мовними сигналами.
12. Розкрийте індивідуальні та статеві особливості емоційної сфери особистості.
13. Охарактеризуйте формування і розвиток вольових якостей.

Тема 7. Функціональне призначення афективної сфери. Вольові якості особистості.

1. Розкрийте зміст поняття "потяг", "почуття", "воля".
2. Охарактеризуйте афективну сферу як особистісне пізнання через самоспостереження.
3. Розкрийте зміст інформаційної функції емоції.
4. Розкрийте зміст оцінювальної функції емоції.
5. Розкрийте зміст регулятивної функції емоції.
6. Розкрийте зміст керувальної функції емоції.
7. Зробіть порівняльний аналіз інформаційної та регулятивної функцій емоцій.
8. Зробіть порівняльний аналіз оцінювальної та керувальної функцій емоцій.
9. Зробіть порівняльний аналіз оцінювальної та регулятивної функцій емоцій.
10. Розкрийте склад та структуру вольових якостей.
11. Проаналізуйте загальні властивості вольових якостей.
12. Проаналізуйте розвиток вольових якостей особистості.
13. Проаналізуйте розлади довільного управління психічними процесами.

Змістовий модуль 4. Діяльність і поведінка особистості

Тема 8. Проблеми та методологічні основи структурного аналізу діяльності. Психологічний аналіз потребнісно-мотиваційної підсистеми діяльності та поведінки особистості. Психологічний аналіз операціональної підсистеми діяльності та поведінки особистості

1. Розкрийте сутність психологічної теорії діяльності за С. Л. Рубінштейном і О. М. Леонтьєвим.
2. Розкрийте зміст поняття "ціль".
3. Розкрийте зміст поняття "потреба".
4. Розкрийте зміст поняття "мотив".
5. Розкрийте зміст поняття "діяльність".
6. Зробіть порівняльний аналіз понять "ціль", "потреба", "мотив".
7. Розкрийте зміст поняття "мотивація діяльності".
8. Розкрийте зміст поняття "поведінка особистості".
9. Проаналізуйте взаємозв'язок мотивацій діяльності та поведінки особистості.
10. Визначте джерела активності особистості.
11. Проаналізуйте класифікацію потреб особистості.
12. Визначте мотиви діяльності.
13. Визначте цілі діяльності.
14. Розкрийте зміст поняття "спрямованість особистості".
15. Розкрийте взаємозв'язок мотивації та пізнавальних процесів особистості.
16. Визначте особливості психомоторики у складі діяльності.
17. Розкрийте зміст поняття "знання", навички", "вміння".
18. Проаналізуйте взаємозв'язок понять "знання", навички", "вміння".

Тема 9. Психологічний аналіз інформаційної підсистеми діяльності та поведінки. Психологічний аналіз регулятивної підсистеми особистості

1. Дайте визначення поняттю "інформаційна основа діяльності".
2. Поясніть рівні формування інформаційної основи діяльності.
3. Охарактеризуйте властивості заміщувальних знаків.
4. Дайте визначення поняттям "образ", "знак", "мова", "код", "модель", "символ".
5. Порівняйте поняття "образ" та "мова".

6. Порівняйте поняття "знак" та "код".
7. Порівняйте поняття "модель" та "код".
8. Порівняйте поняття "модель" та "символ".
9. Визначте психологічні аспекти обробки інформації та прийняття рішень.
10. Поясніть процес інформаційного обслуговування діяльності та поведінки.
11. Розкрийте сутність етапів обробки інформації у процесі прийняття рішень.
12. Дайте визначення поняттю "саморегуляція".
13. Визначте психологічні проблеми надійності особистості.
14. Дайте визначення поняттю "професійна придатність".
15. Поясніть взаємозв'язок індивідуального стилю діяльності та професійної придатності особистості.
16. Охарактеризуйте загальні та визначальні ознаки індивідуального стилю діяльності.

8. Індивідуально-консультативна робота

Індивідуально-консультативна робота здійснюється за графіком індивідуально-консультативної роботи у формі індивідуальних занять, консультацій, перевірки виконання індивідуальних завдань, перевірки та захисту завдань, що винесені на поточний контроль тощо.

Формами організації індивідуально-консультативної роботи є:

- а) за засвоєнням теоретичного матеріалу:
консультації: індивідуальні (запитання – відповідь), групові (розгляд типових прикладів – ситуацій);
- б) за засвоєнням практичного матеріалу:
консультації індивідуальні і групові;
- в) для комплексної оцінки засвоєння програмного матеріалу:
індивідуальне здавання виконаних робіт.

9. Методи навчання

У процесі викладання навчальної дисципліни "Психологія" для активізації навчально-пізнавальної діяльності студентів передбачено застосування як активних, так і інтерактивних навчальних технологій: лекції проблемного характеру, міні-лекції, робота в малих групах, семінари-дискусії, мозкові атаки, кейс-метод, презентації, рольові ігри (табл. 9.1 і 9.2).

**Розподіл форм та методів активізації процесу навчання
за темами навчальної дисципліни**

Тема	Практичне застосування навчальних технологій
1	2
<i>Тема 1.</i> Загальна характеристика сенсорно-перцептивних процесів. Увага. Пам'ять	Міні-лекція з питання "Особливості уваги та пам'яті особистості"
<i>Тема 2.</i> Мислення. Уява та уявлення в творчій діяльності	Лекція проблемного характеру "Розвиток уяви особистості", робота в малих групах
<i>Тема 3.</i> Предмет та завдання психології особистості. Психологічна природа особистості. Розвиток психіки та становлення особистості. Психологічна структура особистості	Міні-лекція з питання "Вікова періодизація розвитку особистості"
<i>Тема 4.</i> Свідомість, самосвідомість та рефлексивні характеристики особистості. Гармонія та відхилення у розвитку особистості. Методологічні засади сучасних теорій особистості	Міні-лекція з питання "Наслідки психологічних травм, що отримані в дитинстві"
<i>Тема 5.</i> Загальна характеристика афективної сфери особистості. Принципи та методи психології емоцій. Емоційні стани і фактори їх регуляції	Міні-лекція з питання "Психосоматичні прояви у людини", робота в малих групах
<i>Тема 7.</i> Функціональне призначення афективної сфери. Вольові якості особистості	Лекція проблемного характеру з питання "Форми довільного управління поведінкою", кейс-метод
<i>Тема 9.</i> Психологічний аналіз інформаційної підсистеми діяльності та поведінки особистості. Психологічний аналіз регулятивної підсистеми особистості	Лекція проблемного характеру з питання "Особливості обробки інформації та прийняття рішень людиною"

Основні відмінності активних та інтерактивних методів навчання від традиційних визначаються не тільки методикою і технікою викладання, але і високою ефективністю навчального процесу, який виявляється у: високій мотивації студентів; закріпленні теоретичних знань на практиці; підвищенні самосвідомості студентів; виробленні здатності ухвалювати самостійні рішення; виробленні здібності до колективних рішень; виробленні здібності до соціальної інтеграції; придбанні навичок вирішення конфліктів; розвитку здібності до компромісів.

Лекції проблемного характеру – один із найважливіших елементів проблемного навчання студентів. Вони передбачають поряд з основним лекційним матеріалом встановлення та розгляд кола проблемних питань дискусійного характеру, які недостатньо розроблені у науці та мають актуальне значення для теорії та практики. Лекції проблемного характеру відрізняються поглибленою аргументацією матеріалу, що викладається. Вони сприяють формуванню у студентів самостійного творчого мислення, прищеплюють їм пізнавальні навички. Студенти стають учасниками наукового пошуку та вирішення проблемних ситуацій.

Міні-лекція як один зі словесних методів навчання передбачає усний виклад навчального матеріалу за короткий проміжок часу і характеризується значною ємністю та складністю логічних побудов, образів, доказів та узагальнень. Міні-лекція як частина заняття-дослідження рекомендується для: проходження нового матеріалу, мало пов'язаного або не пов'язаного з попереднім; узагальнення різних розділів пройденого навчального матеріалу (у кінці вивчення кожної великої теми); повідомлення слухачам відомостей про практичне застосування вивчених матеріалів; вивчення тем, що характеризуються особливо широкими міжпредметними зв'язками; проведення занять проблемного характеру.

Семінар-дискусія (дискусія – слово латинського походження, що означає дослідження, колективне обговорення спірного питання, обмін думками, ідеями між кількома учасниками) – передбачає обмін думками і поглядами учасників з приводу даної теми, а також розвивають мислення, допомагають формувати погляди та переконання, виробляють вміння формулювати думки та висловлювати їх. Мета дискусії – виявити відмінності в розумінні питання і в товариській суперечці встановити істину, прийти до спільної думки. Дискусії можуть бути вільними та керованими. Дискусія є доцільною й ефективною тоді, коли вона виникає на базі знань учасників з теми, яка розглядається. Завдання дискусії: поглиблювати знання студентів з теми, яка розглядається; виявляти заплутані питання; розвивати вміння учасників аргументовано відстоювати свою думку, уміння уважно та зважено вислуховувати думки опонентів; формувати й розвивати культуру обговорення спірних питань. Результати групової дискусії, найважливіші висновки слід записати на аркушах паперу та залишити в полі зору.

Робота в малих групах – використовується з метою активізації роботи студентів під час проведення семінарських і практичних занять. Це так звані групи психологічного комфорту, де кожен учасник відіграє свою

особливу роль і певними своїми якостями доповнює інших. Використання цієї технології дає змогу структурувати практично-семінарські заняття за формою і змістом, створює можливості для участі кожного студента в роботі за темою заняття, забезпечує формування особистісних якостей та досвіду соціального спілкування.

"Мозкова атака" – це метод розв'язування невідкладних завдань за дуже обмежений час. Використовується для розвитку творчих здібностей або для розв'язання складних проблем. Умови ефективності мозкової атаки: максимальна зацікавленість усіх учасників у досягненні результату, чітке дотримання правил проведення мозкової атаки. Суть методу полягає у тому, що необхідно висловити найбільшу кількість ідей за невелику кількість часу, обговорити та здійснити їхній відбір. Учасникам ставлять проблему для обговорення, коли запас ідей вичерпано (їх має бути не менше 10 – 15), група кожну ідею обговорює, відшукує засоби її практичної реалізації. Результати записують.

Презентації – дають змогу виступи перед аудиторією. Вони є необхідним атрибутом практичної та навчальної діяльності. Презентації використовуються для представлення певних досягнень, результатів роботи групи, звіту про виконання індивідуального завдання, інструктажу, демонстрації ідей. Усі презентації проводяться за однією структурою сценарію: урочиста частина; прес-конференція; невимушене спілкування.

Успішна презентація вимагає від того, хто її проводить:

- потренуватися у проведенні презентації, аби виглядати і почувати себе впевнено;
- організувати всі необхідні умови для проведення презентації (підготувати робоче місце, засоби наочності: плакати, слайди, демонстраційну апаратуру, технічні засоби тощо);
- у ході роботи періодично запитувати аудиторію щодо зрозумілості нової інформації, підтримувати постійний зворотний зв'язок;
- виявляти гнучкість, бути готовим до непередбачуваних обставин, адже презентована нова інформація для когось може виявитися такою, що заперечує його усталеним поглядам.

Кейс-метод – метод аналізу конкретних ситуацій. Учасникам пропонуються на опрацювання ситуації, які містять актуальні проблеми, "кейс" – ситуація з життя (може бути і гіпотетична – за умови, що змальовані в ній події реалістичні, цілком могли б статися в аналогічних умовах). Учасники групи повинні не тільки загальними силами знайти рішення

проблеми, а й обговорити виникаючі у зв'язку з кейсовою ситуацією питання, "проінвентаризувати" наявні у кожного знання, усвідомити і проаналізувати свої почуття і відчуття, зрозуміти принципи внутрішньо-групової взаємодії.

Рольова гра – це метод, який полягає у розігруванні учасниками різних ролей. Рольові ігри навчають навичкам міжособистісного спілкування, припускають відтворення ситуацій, у які студенти потрапляють у процесі міжособистісної взаємодії.

Таблиця 9.2

Використання методик активізації процесу навчання

Тема навчальної дисципліни	Практичне застосування методик	Методики активізації процесу навчання
1	2	3
<i>Тема 1.</i> Загальна характеристика сенсорно-перцептивних процесів. Увага. Пам'ять	<i>Завдання 1.</i> Діагностика когнітивної сфери особистості. Обговорення результатів	Робота в малих групах
<i>Тема 2.</i> Мислення. Уява та уявлення в творчій діяльності	<i>Завдання 2.</i> Вивчення особливостей мислення. <i>Завдання 3.</i> Оцінка яскравості – чіткості уявлення (метод саморанжування)	Робота в малих групах
<i>Тема 3.</i> Предмет та завдання психології особистості. Психологічна природа особистості. Розвиток психіки та становлення особистості. Психологічна структура особистості	Семінарське заняття "Соціалізація особистості"	Семінар в активній формі, презентація
<i>Тема 4.</i> Свідомість, самосвідомість та рефлексивні характеристики особистості. Гармонія та відхилення у розвитку особистості. Методологічні засади сучасних теорій особистості	<i>Завдання 4.</i> Діагностика спрямованості особистості. <i>Завдання 5.</i> Методика визначення темпераменту та акцентуацій характеру (тести Г. Айзенка, Я. Стереляу, А. Белова, К. Леонгарда). Обговорення результатів	Робота в малих групах. Кейс-метод
<i>Тема 5.</i> Загальна характеристика афективної сфери особистості. Принципи та методи психології емоцій. Емоційні стани і фактори їх регуляції	Семінарське заняття "Стрес на робочому місці"	Семінар в активній формі, презентація

1	2	3
<i>Тема 6.</i> Загальні характеристики емоцій інтересу, радості, здивування, печалі, гніву. Теорії волі	<i>Завдання 6.</i> Дослідження синдрому "емоційного вигорання". <i>Завдання 7.</i> Обговорення питань, пов'язаних з профілактикою та запобіганням синдрому "емоційного вигорання". <i>Завдання 8.</i> Дослідження вольових якостей особистості. <i>Завдання 9.</i> Обговорення проблемних питань та розв'язання ситуативних завдань	Робота в малих групах. Рольова гра. Мозкова атака
<i>Тема 7.</i> Функціональне призначення афективної сфери. Вольові якості особистості	Семінарське заняття "Розвиток мотиваційної сфери особистості"	Семінар в активній формі, презентація
<i>Тема 8.</i> Проблеми та методологічні основи структурного аналізу діяльності. Психологічний аналіз потребнісно-мотиваційної підсистеми діяльності та поведінки особистості. Психологічний аналіз операціональної підсистеми діяльності та поведінки особистості	<i>Завдання 10.</i> Визначення особливостей діяльності та поведінки особистості. <i>Завдання 11.</i> Визначення найбільш раціональних моделей поведінки	Робота в малих групах. Рольова гра

10. Методи контролю

Система оцінювання сформованих компетентностей (див. табл. 2.1) у студентів враховує види занять, які згідно з програмою навчальної дисципліни "Психології" передбачають лекційні, семінарські, практичні заняття, а також виконання самостійної роботи. Оцінювання сформованих компетентностей у студентів здійснюється за накопичувальною 100-бальною системою. Відповідно до Тимчасового Положення "Про порядок оцінювання результатів навчання студентів за накопичувальною бально-рейтинговою системою" ХНЕУ ім. С. Кузнеця, контрольні заходи включають:

поточний контроль, що здійснюється протягом семестру під час проведення лекційних, практичних, семінарських занять і оцінюється сумою набраних балів (максимальна сума – 60 балів; мінімальна сума, що дозволяє студенту скласти іспит, – 35 балів);

модульний контроль, що проводиться з урахуванням поточного контролю за відповідний змістовий модуль і має на меті *інтегровану* оцінку результатів навчання студента після вивчення матеріалу з логічно завершеної частини дисципліни – змістового модуля;

підсумковий/семестровий контроль проводиться у формі семестрового іспиту, відповідно до графіку навчального процесу.

Поточний контроль за дисципліною "Психологія" проводиться в наступних формах:

- активної роботи на лекційних заняттях;
- активної участі у виконанні практичних завдань;
- активної участі у дискусії та презентації матеріалу на семінарських заняттях;
- проведення поточного тестування;
- проведення письмової контрольної роботи;
- експрес-опитування.

Модульний контроль з дисципліни "Психологія" проводиться у формі **колоквіуму**. **Колоквіум** – це форма перевірки й оцінювання знань студентів у системі освіти у вищих навчальних закладах. Проводиться як проміжний міні-екзамен з ініціативи викладача два рази за семестр.

Підсумковий / контроль проводиться у формі семестрового іспиту.

Порядок проведення поточного оцінювання знань студентів. Оцінювання знань студента під час семінарських і практичних занять та виконання індивідуальних завдань проводиться за накопичувальною 100-бальною системою за такими критеріями:

розуміння, ступінь засвоєння теорії та методології проблем, що розглядаються;

ступінь засвоєння фактичного матеріалу навчальної дисципліни; ознайомлення з рекомендованою літературою, а також із сучасною літературою з питань, що розглядаються;

уміння поєднувати теорію з практикою під час розгляду проблемних ситуацій та завдань, винесених на розгляд в аудиторії;

логіка, структура, стиль викладу матеріалу в письмових роботах і під час виступів в аудиторії, вміння обґрунтовувати свою позицію, здійснювати узагальнення інформації та робити висновки.

Письмова контрольна робота проводиться 3 рази за семестр та містить у собі практичні завдання різного рівня складності відповідно до тем змістового модуля.

Експрес-опитування проводиться 2 рази за семестр. Тест містить запитання одиничного і множинного вибору щодо перевірки знань основних категорій навчальної дисципліни.

Критерії оцінювання позааудиторної самостійної роботи студентів.

Загальними критеріями, за якими здійснюється оцінювання позааудиторної самостійної роботи студентів є: глибина і міцність знань, рівень мислення, уміння систематизувати знання за окремими темами, уміння надавати обґрунтовані висновки, володіння категорійним апаратом, навички і прийоми виконання практичних завдань, уміння знаходити необхідну інформацію, здійснювати її систематизацію та обробку, самореалізація на практичних та семінарських заняттях.

Порядок підсумкового контролю з навчальної дисципліни.

Підсумковий контроль знань та компетентностей студентів з дисципліни здійснюється на підставі проведення іспиту.

Студент, який з поважних причин, підтверджених документально, не мав можливості брати участь у формах поточного контролю (не склав змістовий модуль), має право на його відпрацювання у двотижневий термін після повернення до навчання за розпорядженням декана факультету відповідно до встановленому терміну.

Студент **не може бути допущений** до складання іспиту, якщо кількість балів одержаних за результатами перевірки успішності під час поточного та модульного контролю (відповідно до змістового модуля) впродовж семестру в сумі не досягла 35 балів. Після екзаменаційної сесії декан факультету видає розпорядження про ліквідацію академічної заборгованості. У визначені терміни студент добирає залікові бали.

Студента слід **вважати атестованим**, якщо сума балів одержаних за результатами підсумкової/семестрової успішності дорівнює або перевищує 60 балів за поточний і модульний контроль впродовж семестру та складання іспиту.

Підсумкова оцінка з навчальної дисципліни розраховується з урахуванням балів, отриманих під час іспиту та балів, отриманих під час поточного і модульного контролів за накопичувальною системою. Сумарний результат у балах за семестр складає: *"60 і більше балів – зараховано"*, *"59 і менше балів – незараховано"* заноситься у екзаменаційну *"Відомість обліку успішності"* навчальної дисципліни. У випадку отримання менше 25 балів, студент обов'язково здає іспит після закінчення екзаменаційної сесії у визначений деканом факультету термін, але не пізніше двох тижнів після початку семестру. У випадку повторного отримання менше 25 балів, декан факультету призначає комісію у складі трьох викладачів на чолі із завідувачем кафедри та визначає термін перескладання іспиту, після чого приймається рішення відповідно чинного законодавства: "зараховано" – студент продовжує навчання за графіком навчального процесу, а якщо "не зараховано", тоді декан факультету пропонує студенту повторне вивчення навчальної дисципліни протягом наступного навчального періоду самостійно.

Зразок екзаменаційного білета

Форма № Н-5.05

Харківський національний економічний
університет імені Семена Кузнеця
Освітньо-кваліфікаційний рівень "бакалавр"
Напрямок підготовки 6.030601 "Менеджмент",
6.140103 "Туризм". Семестр I
Навчальна дисципліна "Психологія"

Екзаменаційний білет № 1

Завдання 1 (змістове)

1. Розкрийте сутність психіки людини. Які її основні функції вам відомі?
2. Визначте об'єкт та предмет психології як науки. Які завдання вона вирішує?

Завдання 2 (аналітичне)

3. Порівняйте поняття несвідоме, підсвідоме та досвідоме.
4. Порівняйте метод природного експерименту з методом тестів. У яких випадках необхідно віддавати перевагу природному експерименту?

Завдання 3 (творче)

5. Який вид мислення кращий для менеджера? Чому? Відповідь обґрунтуйте.

Затверджено на засіданні кафедри соціології та психології управління ХНЕУ ім. С. Кузнеця.

Протокол № _____ від _____ 201__ р.

Завідувач кафедри _____ М. С. Дороніна

Екзаменатор _____ Д. Г. Михайленко

Екзаменатор _____ А. О. Полубєдова

Критерії оцінювання знань з дисципліни "Психології"

Номер питання	Кількість балів	Елементи оцінювання
1	2	3
1, 2 (змістові питання)	5 балів	5 балів – студент вміє грамотно використовувати основні поняття, розуміє психологічні явища та процеси, вільно орієнтується в матеріалі, помилки відсутні
		3 – 4 бали студент вміє грамотно використовувати основні поняття, розуміє психологічні явища та процеси, вільно орієнтується в матеріалі, присутні 1 – 3 помилки
		1 – 2 бали – студент не володіє спеціальною термінологією та плутається у матеріалі, кількість помилок 3 чи більше
3, 4 (аналітичні питання)	8 балів	7 – 8 балів – студент вміє визначати загальне та відмінності у порівнянні психологічних понять або явищ, здатен зробити аргументовані висновки, що дозволило йому правильно і повністю розкрити питання, навести приклади психологічних явищ, зробити аргументовані висновки, помилки відсутні або несуттєві
		4 – 6 балів – студент достатньо чітко визначив загальне та відмінності у порівнянні психологічних понять або явищ, відповідь достатньо ґрунтовна, послідовна, логічна, наведено приклади психологічних явищ, але присутні неточності або 2 – 4 помилки, не зроблено аргументованих висновків
		1 – 3 бали – студент здатен визначити загальне та відмінності у порівнянні психологічних понять, але припустився неточностей, зробив 5 – 6 помилок та не зробив достатньо аргументованих висновків
5 (творче питання)	14 балів	10 – 14 балів – студент здатен робити оригінальні висновки та наводити приклади, ґрунтуючись на аналізі теоретичної та практичної інформації, що отримав на основі програмного, додаткового матеріалу та самостійно знайденої інформації з курсу "Психології"
		7 – 9 балів – студент здатен робити висновки та наводити приклади на основі програмного та додаткового матеріалу з курсу "Психологія", вміє робити аргументовані висновки та узагальнення
		4 – 6 балів – студент здатен робити висновки та наводити приклади на основі програмного матеріалу з курсу "Психологія", вміє робити висновки та узагальнення
		1 – 3 бали – студент здатен робити висновки та наводити приклади на основі програмного матеріалу з курсу "Психологія", але під час узагальнення припустився неточностей, не зробив достатньо аргументованих висновків

11. Розподіл балів, які отримують студенти

Система оцінювання рівня сформованості професійних компетентностей наведена у табл. 11.1.

Таблиця 11.1

Система оцінювання рівня сформованості професійних компетентностей

Професійні компетентності	Навчальний тиждень	Години	Методи та форми навчання	ОЦІНКА рівня сформованості компетентностей			
				Форми контролю	Максимальний бал		
1	2	3	4	5	6		
Змістовий модуль 1. Когнітивна сфера особистості					9		
Проводити аналіз психічних станів, властивостей та процесів особистості	1	Ауд.	2	Лекція	Тема 1. Загальна характеристика сенсорно-перцептивних процесів. Увага. Пам'ять	Робота на лекції	1
			2	Практичне заняття	Діагностика когнітивної сфери особистості. Обговорення результатів	Активна участь у виконанні практичних завдань	2
		2	Підготовка до занять	Вивчення лекційного матеріалу, підготовка до практичного заняття. Аналіз та підбір методик діагностики когнітивної сфери особистості	Контроль самостійної роботи не відбудеться	–	
	3	Ауд.	2	Лекція	Тема 2. Мислення. Уява та уявлення у творчій діяльності	Робота на лекції	1
			2	Практичне заняття	Вивчення особливостей мислення. Оцінка яскравості – чіткості уявлення (метод саморанжування)	Активна участь у виконанні практичних завдань	2
		2	Підготовка до занять	Вивчення лекційного матеріалу, підготовка до практичного заняття. Виконання тесту "Визначення типу мислення"	Письмова КР	3	

1	2	3	4	5	6			
Проводити аналіз психічних станів, властивостей та процесів особистості	Змістовий модуль 2. Психологія особистості					19		
	Визначати основні завдання психології особистості та психологічну структуру особистості	5	Ауд.	2	Лекція	Тема 3. Предмет та завдання психології особистості. Психологічна природа особистості. Розвиток психіки та становлення особистості. Психологічна структура особистості	Робота на лекції	1
			2	Семінарське заняття	"Соціалізація особистості"	Активна участь у семінарському занятті	2	
			СРС	2	Підготовка до занять	Пошук, підбір та огляд літературних джерел за заданою тематикою; підготовка до семінарського заняття "Соціалізація особистості"	Експрес-опитування	3
	Визначати структуру свідомості та методологічні засади психоаналітичних та неопсихоаналітичних теорій	7	Ауд.	2	Лекція	Тема 4. Свідомість, самосвідомість та рефлексивні характеристики особистості. Гармонія та відхилення у розвитку особистості. Методологічні засади сучасних теорій особистості	Робота на лекції	1
			2	Практичне заняття	Діагностика спрямованості особистості. Методика визначення темпераменту та акцентуацій характеру (тести Г. Айзенка, Я. Стереляу, А. Бєлова, К. Леонгарда). Обговорення результатів	Активна участь у виконанні практичних завдань	2	
			СРС	2	Підготовка до занять	Пошук, підбір та огляд літературних джерел за заданою тематикою; підготовка до практичного заняття	Колоквіум	10

1	2	3	4	5	6		
Змістовий модуль 3. Емоційно-вольова сфера особистості						18	
Використовувати знання психології емоцій у процесі взаємодії	Визначати загальні характеристики афективної сфери особистості, емоційний стан і фактори його регуляції	9	Ауд.	2	Лекція Тема 5. Загальна характеристика афективної сфери особистості. Принципи та методи психології емоцій. Емоційні стани і фактори їх регуляції	Робота на лекції	1
			Ауд.	2	Семінарське заняття "Стрес на робочому місці"	Активна участь у семінарському занятті	2
			СРС	3	Підготовка до занять Пошук, підбір та огляд літературних джерел за заданою тематикою; підготовка до семінарського заняття за темою "Стрес на робочому місці"	Письмова КР	3
	Грамотно визначати характеристики емоцій інтересу, радості, здивування, печалі, гніву; форми довільного управління поведінки	11	Ауд.	2	Лекція Тема 6. Загальні характеристики емоцій інтересу, радості, здивування, печалі, гніву. Теорії волі	Робота на лекції	1
			Ауд.	2	Практичне заняття Дослідження синдрому "емоційного вигорання". Обговорення питань, пов'язаних з профілактикою та запобіганням синдрому "емоційного вигорання". Дослідження вольових якостей особистості. Обговорення проблемних питань та розв'язання ситуативних завдань	Активна участь у виконанні практичних завдань	2
			СРС	3	Підготовка до занять Пошук, підбір та огляд літературних джерел за заданою тематикою; підготовка до практичного заняття	Експрес-опитування	3

1		2	3	4		5	6	
Використовувати знання психології емоцій у процесі взаємодії	Здатність до розуміння функціонального призначення афективної сфери особистості та складу вольових якостей	13	Ауд.	2	Лекція	Тема 7. Функціональне призначення афективної сфери. Вольові якості особистості	Робота на лекції	1
				2	Семінарське заняття	"Розвиток мотиваційної сфери особистості"	Активна участь у семінарському занятті	2
			СРС	3	Підготовка до занять	Пошук, підбір та огляд літературних джерел за заданою тематикою; підготовка до семінарського заняття за темою "Розвиток мотиваційної сфери особистості"	Письмова КР	3
Застосовувати спеціальні прийоми та засоби розвитку афективної сфери для підвищення ефективності діяльності особистості	Змістовий модуль 4. Діяльність і поведінка особистості						14	
	Визначати проблеми структурного аналізу діяльності	15	Ауд.	2	Лекція	Тема 8. Проблеми та методологічні основи структурного аналізу діяльності. Психологічний аналіз потребнісно-мотиваційної підсистеми діяльності та поведінки особистості. Психологічний аналіз операційної підсистеми діяльності та поведінки особистості	Робота на лекції	1
				2	Практичне заняття	Визначення особливостей діяльності та поведінки особистості. Визначення найбільш раціональних моделей поведінки	Активна участь в обговоренні	2
СРС			3	Підготовка до занять	Пошук, підбір та огляд літературних джерел за заданою тематикою; підготовка до практичного заняття	Контроль не відбудеться	-	

1		2	3	4		5	6
Здійснювати психологічний аналіз інформаційної підсистеми діяльності та поведінки особистості	17	Ауд.	2	Лекція	Тема 9. Психологічний аналіз інформаційної підсистеми діяльності та поведінки. Психологічний аналіз регулятивної підсистеми особистості	Робота на лекції	1
		СРС	4	Підготовка до занять	Пошук, підбір та огляд літературних джерел за заданою тематикою; підготовка до практичного заняття	Колоквіум	10
СЕСІЯ	Ауд.	2	Передекзаменаційна консультація	Вирішення практичних завдань на різні теми, що входять до підсумкового контролю	Підсумковий контроль	40	
		2	Іспит	Виконання завдань екзаменаційного білета			
		СРС	10	Підготовка до іспиту			Повторення матеріалів змістових модулів
Всього годин			72	Загальна максимальна кількість балів із дисципліни			100

Розподіл балів у межах тем змістових модулів наведено в табл. 11.2.

Таблиця 11.2

Розподіл балів за формами та методами навчання

Теми змістових модулів		Лекції	Практичні	Семінарські	Експрес-опитування	Письмова КР	Колоквіум	Усього
ЗМ 1	Тема 1. Загальна характеристика сенсорно-перцептивних процесів. Увага. Пам'ять	1	2	-	-	-	-	3
	Тема 2. Мислення. Уява та уявлення в творчій діяльності	1	2	-	-	3	-	6
ЗМ 2	Тема 3. Предмет та завдання психології особистості. Психологічна природа особистості. Розвиток психіки та становлення особистості. Психологічна структура особистості	1	-	2	3	-	-	6
	Тема 4. Свідомість, самосвідомість та рефлексивні характеристики особистості. Гармонія та відхилення у розвитку особистості. Методологічні засади сучасних теорій особистості	1	2	-	-	-	10	13
ЗМ 3	Тема 5. Загальна характеристика афективної сфери особистості. Принципи та методи психології емоцій. Емоційні стани і фактори їх регуляції	1	-	2	-	3	-	6
	Тема 6. Загальні характеристики емоцій інтересу, радості, здивування, печалі, гніву. Теорії волі	1	2	-	3	-	-	6
	Тема 7. Функціональне призначення афективної сфери. Вольові якості особистості	1	-	2	-	3	-	6
ЗМ 4	Тема 8. Проблеми та методологічні основи структурного аналізу діяльності. Психологічний аналіз потребнісно-мотиваційної підсистеми діяльності та поведінки особистості. Психологічний аналіз операційної підсистеми діяльності та поведінки особистості	1	2	-	-	-	-	3
	Тема 9. Психологічний аналіз інформаційної підсистеми діяльності та поведінки. Психологічний аналіз регулятивної підсистеми особистості	1	-	-	-	-	10	11
Усього		9	10	6	6	9	20	60

Максимальну кількість балів, яку може накопичити студент протягом тижня за формами та методами навчання наведено у табл. 11.3.

Таблиця 11.3

Максимальний бал на тиждень

Теми змістових модулів			Лекції	Практичні	Семинарські	Експрес-опитування	Письмова КР	Колоквіум	Усього
ЗМ 1	Тема 1	1 тиждень	1	2	–	–	–	–	3
	Тема 2	3 тиждень	1	2	–	–	3	–	6
ЗМ 2	Тема 3	5 тиждень	1	–	2	3	–	–	6
	Тема 4	7 тиждень	1	2	–	–	–	10	13
ЗМ 3	Тема 5	9 тиждень	1	–	2	–	3	–	6
	Тема 6	11 тиждень	1	2	–	3	–	–	6
	Тема 7	13 тиждень	1	–	2	–	3	–	6
ЗМ 4	Тема 8	15 тиждень	1	2	–	–	–	–	3
	Тема 9	17 тиждень	1	–	–	–	–	10	11
Усього			9	10	6	6	9	20	60

Підсумкова оцінка з навчальної дисципліни визначається відповідно до Тимчасового Положення "Про порядок оцінювання результатів навчання студентів за накопичувальною бально-рейтинговою системою" ХНЕУ ім. С. Кузнеця (табл. 11.4).

Оцінки за цією шкалою заносяться до відомостей обліку успішності, індивідуального навчального плану студента та іншої академічної документації.

Таблиця 11.4

Шкала оцінювання: національна та ЄКТС

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ЄКТС	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
82 – 89	B	добре	
74 – 81	C		
64 – 73	D	задовільно	
60 – 63	E		
35 – 59	FX	незадовільно	не зараховано
1 – 34	F		

12. Рекомендована література

12.1. Основна

1. Айзенк М. Психология для начинающих [Текст] / М. Айзенк; пер. с англ. – 2-е изд. – СПб. : Питер, 2004. – 384 с.
2. Ананьев Б. Г. Человек как предмет познания [Текст] / Б. Г. Ананьев. – СПб. : Питер, 2001. – 288 с.
3. Андреев О. А. Тренируем свою пам'ять [Текст] / О. А. Андреев. – Ростов н/Д. : Феникс, 2003. – 224 с.
4. Асмолов А. Г. Психология личности [Текст] / А. Г. Асмолов. – М. : Смысл ; Академия, 2002. – 416 с.
5. Большой психологический словарь : словарь-справочник / [сост. и общ. ред. Б. Мещеряков, В. Зинченко]. – СПб. : ПРАЙМ-ЕВРОЗНАК, 2003. – 672 с.
6. Большой толковый психологический словарь : словарь-справочник. В 2-х т. / пер. с англ.; Ребер Артур. – М. : Вече, АСТ, 2000. –Т. 1 – 592 с. (Т. 2. – 560 с.)
7. Гиппенрейтер Ю. Б. Введение в общую психологию : курс лекций [Текст] / Ю. Б. Гиппенрейтер. – М. : Че Ро, 2002. – 336 с.
8. Дружинин В. Н. Психология общих способностей [Текст] / В. Н. Дружинин. – СПб. : Питер, 2002. – 368 с.
9. Дружинин В. Н. Психология : учебник для экономических вузов : [Текст] / В. Н. Дружинина. – СПб. : Питер, 2002. – 672 с.
10. Дубровська Д. М. Основи психології : навч. посіб. [Текст] / Д. М. Дубровська. – Львів : Світ, 2001. – 280 с.
11. Загальна психологія : підручник для студентів вищ. навч. закладів [Текст] / С. Д. Максименко, В. О. Соловієнко. – К. : МАУП, 2001. – 256 с.
12. Занюк С. С. Психологія мотивації : навч. посіб. [Текст] / С. С. Занюк. – К. : Либідь, 2002. – 304 с.
13. Ильин Е. П. Мотивация и мотивы [Текст] / Е. П. Ильин. – СПб. : Питер, 2002. – 512 с.
14. Калошна И. П. Структура и механизмы творческой деятельности : [Текст] / И. П. Калошна. – М. : Академия 1983. – 167 с.
15. Колесов Д. В. Введение в общую психологию [Текст] / Д. В. Колесов. – М. : Изд. МПСИ, 2002. – 736 с.

16. Корольчук М. С. Основи психології : опорні конспекти, схеми, методики [Текст] / М. С. Корольчук, В. М. Крайнюк, В. М. Марченко. – К. : Ніка-Центр, 2009. – 320 с.
17. Корольчук М. С. Психодіагностика [Текст] / М. С. Корольчук, В. І. Осьодло. – К. : Ельга, Ніка-Центр. – 2008. – 400 с.
18. Корольчук М. С. Психологічне забезпечення психічного і фізичного здоров'я [Текст] / М. С. Корольчук. – К. : ІНКООС, 2002. – 272 с.
19. Корольчук М. С. Психофізіологія діяльності [Текст] / М. С. Корольчук. – К. : Ельга, Ніка-Центр, 2008. – 400 с.
20. Леонтьев А. Н. Деятельность. Сознание. Личность : [Текст] / А. Н. Леонтьев. – 3-є изд. – М. : Политиздат, 1982. – 304 с.
21. Леонтьев А. Н. Проблемы развития психики [Текст] / А. Н. Леонтьев. – М. : Мысль, 1965. – 573 с.
22. М'ясоїд П. А. Загальна психологія : навч. посіб. [Текст] / П. А. М'ясоїд. – К. : Вища шк., 1998. – 479 с.
23. Маклаков А. Г. Общая психология : учебник для вузов [Текст] / А. Г. Маклаков. – СПб. : Питер, 2005. – 583 с.
24. Максименко С. Д. Загальна психологія : [Текст] / С. Д. Максименко. – К. : ЦУЛ, 2004. – 272 с.
25. Мухина В. С. Возрастная психология [Текст] / В. С. Мухина. – М. : АКАДЕМИЯ, 1997. – 432 с.
26. Немов Р. С. Психология : учеб. для студ. высш. пед. учеб. заведений [Текст]. В 3-х т. Т. 1 : Общие основы психологии / Р. С. Немов. – 5-е изд. – М. : ВЛАДОС, 2004. – 687 с.
27. Основи психології [Текст] / за ред. О. В. Киричука, В. А. Роменця. – К. : Либідь, 1996. – 632 с.
28. Пашукова Т. І. Практикум із загальної психології [Текст] / Т. І. Пашукова, А. І. Допіра, Г. В. Дьконов; за ред. Т. І. Пашукової. – К. : Знання, 2000. – 204 с.
29. Психологія [Текст] : конспект лекцій для студентів / І. А. Мартинюк, О. В. Полозенко, В. І. Стахневич та ін. – К. : Вид. центр НАУ, 2006. – 80 с.
30. Психологія [Текст] : підручник / Ю. Л. Трофімов, В. В. Рибалка, П. А. Гончарук та ін. – К. : Либідь, 2003. – 528 с.
31. Психологія [Текст] : підруч. для студ. вищ. навч. закл. / за ред. Ю. Л. Трофімова. – Вид. 3-тє, стер. – К. : Либідь, 2001. – 558 с.
32. Рибалка В. В. Психологія розвитку творчої особистості : навч. посіб. [Текст] / В. В. Рибалка. – К. : ІЗІН, 1996. – 236 с.

33. Рубинштейн С. Л. Бытие и сознание [Текст] / С. Л. Рубинштейн. – М. : Изд. АН СССР, 1957. – С. 31–40.
34. Рубинштейн С. Л. Основы общей психологии [Текст] / С. Л. Рубинштейн. – СПб. : Питер, 2002. – 720 с.
35. Семиченко В. А. Психологія особистості [Текст] / В. А. Семиченко. – К. : Видавець Ешке О. М., 2001. – 427 с.
36. Спиркин А. Г. Сознание и самосознание [Текст] / А. Г. Спиркин. – М. : АКАДЕМИЯ. – 1972. – 303 с.
37. Столяренко Л. Д. Основы психологии : Практикум. [Текст] / Л. Д. Столяренко. – 7-е изд. – Ростов н/Д. : Феникс, 2006. – 704 с.
38. Фрейд З. О сновидениях [Текст] / З. Фрейд. – Х. : Фолио, 2006. – 414 с.
39. Хьелл Л. Теории личности [Текст] / Л. Хьелл, Д. Зиглер. – 3-е изд. – СПб. : Питер, 2003. – 608 с.
40. Шадриков В. Д. Введение в психологию: способности человека [Текст] / В. Д. Шадриков. – М. : Логос, 2002. – 160 с.
41. Шадриков Д. В. Деятельность и способности [Текст] / Д. В. Шадриков. – М. : Логос, 1994. – 320 с.
42. Энциклопедия : общая психология. – К. : Master Медіа, 2004. – 1000 с.
43. Ярошевский М. Г. История психологии от античности до середины XX века : учеб. пособ. / М. Г. Ярошевский. – М. : АКАДЕМИЯ, 1997. – 416 с.

12.2. Додаткова

44. Выготский Л. С. Психология развития человека [Текст] / Л. С. Выготский. – М. : Изд-во Смысл; Изд-во Эксмо, 2005. – 1136 с.
45. Гамезо М. В. Атлас по психологии : информ.-метод. пособ. к курсу "Психология человека" [Текст] / М. В. Гамезо, И. А. Домашенко. – М. : Российское педагогическое агенство, 1998. – 272 с.
46. Доронина М. С. Культура общения деловых партнеров : учеб. пособ. [Текст] / М. С. Доронина. – Х. : ИНЖЭК, 2003. – 186 с.
47. Дружинин В. Н. Когнитивные способности. Структура. Диагностика. Развитие [Текст] / В. Н. Дружинин. – СПб. : Per Se, Иматон, 2001. – 632 с.
48. Зейгарник Б. В. Теории личности в зарубежной психологии [Текст] / Б. В. Зейгарник. – М. : Академия, 1982. – 129 с.
49. Козаков В. А. Психологія діяльності та навчальний менеджмент [Текст] / В. А. Козаков. – К. : КНЕУ, 2000. – 244 с.

50. Коноплин О. А. Психологические механизмы регуляции деятельности [Текст] / О. А. Коноплин. – Изд. 2-е, испр. и доп. – М. : Наука, 2011. – 320 с.
51. Корнєв М. Н. Соціальна психологія : підручник [Текст] / М. Н. Корнєв, А. Б. Коваленко. – К. : КНУ ім. Т. Шевченка, 1995. – 304 с.
52. Костюк Г. С. Навчально-виховний процес і психічний розвиток особистості [Текст] / Г. С. Костюк. – К. : РИС, 1989. – 192 с.
53. Краткий психологический словарь [Текст] / сост. Л. А. Карпенко; под. ред. А. В. Петровського, М. Г. Ярошевського. – Ростов н/Д. : Феникс, 1998. – 512 с.
54. Мажник Н. А. Психологія і педагогіка : навч. посіб. [Текст] / Н. А. Мажник, Л. О. Сасіна. – Х. : ІНЖЕК, 2003. – 199 с.
55. Майерс Д. Психология [Текст] / пер. с англ. И. А. Карпиков, В. А. Старовойтова. – М. : ООО "Попурри", 2001. – 848 с.
56. Мерлин В. С. Структура личности. Характер, способности, самосознание : учеб. пособ. к спецкурсу "Основы психологии личности" [Текст] / В. С. Мерлин. – Пермь : Изд-во Перм. ун-та, 1990. – 110 с.
57. Панкратов В. Н. Психотехнология управления людьми : практическое руководство [Текст] / В. Н. Панкратов. – М. : Изд-во Института Психотерапии, 2001. – 336 с.
58. Психология индивидуальных различий [Текст] / под ред. Ю. Б. Гиппенрейтер, В. Я. Романова. – 3-е изд., перераб. и доп. – М. : АСТ, 2008. – 720 с.
59. Психологія : навч. посіб. [Текст] / О. В. Винославська, О. А. Брусенко. – К. : Фірма "ІНКОС", 2005. – 352 с.
60. Пугачев В. П. Тесты, деловые игры, тренинги в управлении персоналом : учебник для студентов вузов [Текст] / В. П. Пугачев. – М. : Аспект Пресс, 2001. – 285 с.
61. Сабуров А. С. Психология : курс лекций [Текст] / А. С. Сабуров. – К. : Лекс, 1996. – 208 с.
62. Урбанович А. А. Психология управления : учеб. пособ. [Текст] / А. А. Урбанович. – М. : Харвест, 2001. – 640 с.
63. Щекин Г. Визуальная психодиагностика: познание людей по их внешности и поведению : учеб.-метод. пособ. [Текст] / Г. Щекин. – 2-е изд., испр. – К. : МАУП, 2001. – 615 с.

12.3. Інформаційні ресурси

64. Психологія [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://www.gumer.info/bibliotek_Buks/Psihol/_Index.php.
65. Библиотека по психологии [Электронный ресурс]. – Режим доступа : <http://flogiston.ru/library>.
66. Дружинин В. Психология. Учебник для гуманитарных вузов [Электронный ресурс] / В. Дружинин. – Режим доступа : http://www.gumer.info/bibliotek_Buks/Psihol/drugin/.
67. Образовательные ресурсы Интернета : Психология [Электронный ресурс]. – Режим доступа : <http://www.alleng.ru/edu/psych3.htm>.
68. Сайт под названием "Психологический словарь" [Электронный ресурс]. – Режим доступа : <http://psi.webzone.ru/>.

Додатки

Додаток А
Таблиця А.1

Структура складових професійних компетентностей з навчальної дисципліни "Психологія" за Національною рамкою кваліфікацій України

Складові компетентності, яка формується в рамках теми	Мінімальний досвід	Знання	Вміння та навички	Комунікації	Автономність і відповідальність
1	2	3	4	5	6
Змістовий модуль 1. Когнітивна сфера особистості					
Тема 1. Загальна характеристика сенсорно-перцептивних процесів. Увага. Пам'ять					
Визначати загальні характеристики когнітивної сфери особистості	Сутність понять "відчуття", "сприйняття", "увага", "пам'ять"	Класифікації відчуттів і властивостей сприйняття; загальних характеристик та особливостей уваги, процесів пам'яті	Визначати відмінності відчуття та сприйняття особистості. Здійснювати ідентифікацію видів уваги та пам'яті	Презентувати індивідуальні особливості відчуттів та сприйняття, пам'яті та уваги особистості	Відповідальність за точну ідентифікацію відчуттів та сприйняття як частини пізнавального процесу; властивостей пам'яті та уваги особистості
Тема 2. Мислення. Уява та уявлення в творчій діяльності					
Формувати кола проблем пов'язаних з визначенням індивідуальних відмінностей мислення та уяви особистості	Сутність понять "мислення" та "уява"	Знання основних положень теорії дослідження мислення; видів та прийомів уяви	Проводити декомпозицію репродуктивних та продуктивних компонентів мислення. Оцінювати психологічні механізми розуміння та усвідомлення	Презентувати психологічні механізми мислення; результати застосування прийомів уяви	Відповідальність за точну ідентифікацію видів та форм мислення і процесів уяви

1	2	3	4	5	6
Змістовий модуль 2. Психологія особистості					
Тема 3. Предмет та завдання психології особистості. Психологічна природа особистості. Розвиток психіки та становлення особистості. Психологічна структура особистості					
Визначати основні завдання психології особистості та психологічну структуру особистості	Сутність поняття "особистість". Психологічний зміст понять "розвиток", "розвиток психіки" і "розвиток особистості"	Знання основних психологічних теорій особистості; основних принципів, етапів та механізмів соціалізації особистості; основних моделей вікового розвитку людини; компонентів психологічної структури особистості	Обґрунтовувати зв'язки та взаємозв'язки психології особистості з іншими науковими дисциплінами та галузями психології; вікову періодизацію розвитку людини; компоненти психологічної структури особистості	Презентувати основні принципи та методи дослідження особистості; онтогенез в концепціях вітчизняних психологів; особливості структурно-функціональних та індивідуально-психологічних характеристик особистості	Відповідальність за визначення та співвідношення ключових понять: людина, суб'єкт, індивід, індивідуальність, особа, особистість; за ідентифікацію компонентів психологічної структури особистості
Тема 4. Свідомість, самосвідомість та рефлексивні характеристики особистості. Гармонія та відхилення у розвитку особистості. Методологічні засади сучасних теорій особистості					
Визначати структуру свідомості та методологічні засади психоаналітичних та неопсихоаналітичних теорій	Сутність поняття "свідомість", "самосвідомість" та "гармонійна особистість"	Знання вікових особливостей формування самосвідомості; особливостей відхилень у розвитку особистості, особливостей сучасних теорій особистості	Визначити вікові особливості формування самосвідомості та відмінності сучасних теорій особистості	Презентувати основні характеристики гармонійної людини	Відповідальність за формування самооцінки в розвитку особистості. Самостійно визначати агресивну особистість

1	2	3	4	5	6
Змістовий модуль 3. Емоційно-вольова сфера особистості					
Тема 5. Загальна характеристика афективної сфери особистості. Принципи та методи психології емоцій. Емоційні стани і фактори їх регуляції					
Визначати загальні характеристики афективної сфери особистості, емоційний стан і фактори його регуляції	Ідентифікація прояву емоцій у процесі взаємодії, розуміння базових принципів психології емоцій	Знання основних теорій емоцій, методів вивчення емоційних станів	Контролювати співвідношення емоцій у поведінці. Долати стан фрустрації	Розуміти психосоматичні прояви в процесі комунікації	Контролювання власного тіла та емоцій в процесі взаємодії
Тема 6. Загальні характеристики емоцій інтересу, радості, здивування, печалі, гніву. Теорії волі					
Грамотно визначати характеристики емоцій інтересу, радості, здивування, печалі, гніву; форми довільного управління поведінкою	Характеристика емоцій печалі, гніву, інтересу, радості і здивування. Основні поняття та розвиток підходів до визначення волі	Знання основних джерел та активаторів емоційних станів, природи та функції волі	Визначати взаємозв'язок емоцій інтересу і радості у розвитку когнітивних процесів. Ідентифікувати форми довільного управління власної поведінки	Презентувати прояви емоцій та почуттів у процесі взаємодії з іншими людьми та статеві відмінності емоційної сфери особистості	Відповідальне реагування на прояви емоцій співрозмовника. Самостійне формування і розвиток вольових якостей особистості

1	2	3	4	5	6
Тема 7. Функціональне призначення афективної сфери. Вольові якості особистості					
Здатність до розуміння функціонального призначення афективної сфери особистості та складу вольових якостей	Основні функції емоцій. Загальні властивості вольових якостей	Знання афективних сфер через самостереження; класифікації вольових якостей	Регулювати емоції та волю в процесі самостворення особистості	Демонстрація вольових якостей у процесі діяльності	Відповідальність за підвищення рівня вольових якостей особистості
Змістовий модуль 4. Діяльність і поведінка особистості					
Тема 8. Проблеми та методологічні основи структурного аналізу діяльності. Психологічний аналіз потребнісно-мотиваційної підсистеми діяльності та поведінки особистості. Психологічний аналіз операціональної підсистеми діяльності та поведінки особистості					
Визначати проблеми структурного аналізу діяльності	Поняття та структура людської діяльності та класифікація мотивів поведінки	Знання психологічних теорій діяльності; класифікації потреб та мотивів поведінки; співвідношення понять "знання", "навички", "вміння"	Проводити порівняльний аналіз психологічних теорій діяльності	Презентувати характеристики основних видів діяльності	Формувати особистісні потреби та мотиви поведінки та діяльності
Тема 9. Психологічний аналіз інформаційної підсистеми діяльності та поведінки особистості. Психологічний аналіз регулятивної підсистеми особистості					
Здійснювати психологічний аналіз інформаційної підсистеми діяльності та поведінки особистості	Сутність понять: "образ", "знак", "мова", "код", "модель", "символ", "саморегуляція"	Знання психологічних аспектів обробки інформації та прийняття рішень; загальних ознак індивідуального стилю діяльності	Вміння обробляти інформацію в процесі прийняття рішень	Розуміння процесу інформаційного обслуговування діяльності та поведінки	Відповідальність за прийняте рішення

Зміст

Вступ.....	3
1. Опис навчальної дисципліни	4
2. Мета та завдання навчальної дисципліни	5
3. Програма навчальної дисципліни	7
4. Структура навчальної дисципліни.....	16
5. Теми та плани семінарських занять.....	18
6. Теми практичних занять	19
7. Самостійна робота.....	21
7.1. Контрольні запитання для самодіагностики	24
8. Індивідуально-консультативна робота	31
9. Методи навчання	31
10. Методи контролю	36
11. Розподіл балів, які отримують студенти	41
12. Рекомендована література.....	48
12.1. Основна.....	48
12.2. Додаткова	50
12.3. Інформаційні ресурси	52
Додатки	53

НАВЧАЛЬНЕ ВИДАННЯ

**Робоча програма
навчальної дисципліни
"ПСИХОЛОГІЯ"**

**для студентів усіх напрямів підготовки
всіх форм навчання**

Самостійне електронне текстове мережне видання

Укладачі: **Михайленко** Дар'я Геннадіївна
Полубєдова Альона Олександрівна

Відповідальний за випуск *Дороніна М. С.*

Редактор *Ковальчук М. А.*

Коректор *Ковальчук М. А.*

План 2015 р. Поз. № 44 ЕВ. Обсяг 58 с.

Видавець і виготівник – ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 61166, м. Харків, просп. Леніна, 9-А

*Свідоцтво про внесення суб'єкта видавничої справи до Державного реєстру
ДК № 4853 від 20.02.2015 р.*